

Kalle Nuutila

KURINPITORANGAISTUSTEN MITTAAMINEN LÄNSI-SUOMEN
RIKOSSEURAAMUSALUEEN VANKILOISSA

Liiketalouden koulutusohjelma
Yritysjuridiikan suuntautumisvaihtoehto
2019

KURINPITORANGAISTUSTEN MITTAAMINEN LÄNSI-SUOMEN
RIKOSSEURAAMUSALUEEN VANKILOISSA

Nuutila, Kalle
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Marraskuu 2019
Sivumäärä: 50

Asiasanat: kurinpitorangaistus, kurinpitomenettely, järjestysrikkomus, vankila, vankeuslaki

Tämän opinnäytetyön aiheena oli kurinpitorangaistusten mittaaminen Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloissa. Tavoitteena oli tutkia ja selvittää, ovatko kurinpitorangaistusten mittaamiskäytännöt yhteneväiset rikosseuraamusalueen eri vankiloissa, ja jos ei, niin minkälaisia eroja käytännöissä ilmenee. Vertailupohjana käytin opinnäytetyössäni Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön antamaa ohjeistusta kurinpitorangaistusten määräämisestä Suomen vankiloissa. Lisäksi tavoitteenani on selvittää, että mitkä tekijät selittävät näitä mahdollisia eroavaisuuksia, ja onko joistain tietyistä rikkomuksista annettu tietyissä vankiloissa ankarampia kurinpitorangaistuksia kuin toisissa vankiloissa. Toimeksiantaja oli Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskuksen oikeudellisten palveluiden lakimies ja notaari. Tarkoituksena oli opinnäytetyön avulla, että lakimies ja notaari saisivat tällä opinnäytetyöllä arvokasta tietoa rikosseuraamusalueen eri vankiloiden käytäntöjen yhteneväisyyksistä kurinpitorangaistusten mittaamisten suhteen.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytettiin määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusta. Lisäksi käytin opinnäytetyössäni oikeudellista tutkimusmenetelmää. Valitsin määrällisen tutkimusmenetelmän, koska sen avulla pystyin parhaiten tutkimaan opinnäytetyössäni vaadittavia tietoja. Tiedonkeruun lähteenä käytin vankitietojärjestelmää.

Teoriaosuudessa selvitettiin, mitä säännöksiä kurinpitorangaistuksiin, ja niiden määräämiseen ja mittaamiseen kuuluu. Lisäksi teoriaosuudessa kerrottiin Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön antamasta ohjeistuksesta kurinpitorangaistusten määräämisestä Suomen vankiloissa. Empiriaosuudessa tarkasteltiin kurinpitorangaistusten määräämisiä kaikissa Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloissa.

Tutkimuksen perusteella Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankilat noudattavat Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön antamaa ohjeistusta määrätessään kurinpitorangaistuksia. Kurinpitorangaistuksissa oli vankiloiden välillä eroavaisuuksia, mutta poikkeamat eivät kuitenkaan olleet merkittäviä.

MEASUREMENT OF DISCIPLINARY PUNISHMENTS IN CRIMINAL SANCTIONS REGION OF WESTERN FINLAND

Nuutila, Kalle

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in business economy

November 2019

Number of pages: 50

Keywords: disciplinary punishments, sanctions proceedings, prison rules violation, prison, Imprisonment Act

The purpose of this thesis was to measure disciplinary punishments in the Criminal Sanctions Region of Western Finland. The aim was to investigate and determine whether the practices used to measure punishments are similar across prisons in the Western Finland's Criminal Sanctions Region and if not what differences occur in practice. As a point of reference I used the Central Administration of the Criminal Sanctions Agency's guidelines for using punishments in Finnish prisons. In addition my aim was to find out which factors explain these potential differences and whether some prisons give more severe disciplinary punishments than other prisons. The subscriber of this thesis was a lawyer and a notary in the Legal Services of the Criminal Sanctions Region of Western Finland. The purpose of this thesis was to provide the lawyer and notary valuable information on the convergence of the practices of different prisons of Western Finland.

The thesis is a quantitative research. In addition I used the legal research method in my thesis. I chose the quantitative research method because it was the best way to study the information required in my thesis. I collected the data using the Prisoner Data System.

The theory section explored what provisions are used when ordering disciplinary punishments. The theory section also contained information on the content of the Central Administration of the Criminal Sanctions Agency's instructions of disciplinary punishments in Finnish prisons. In the empirical section disciplinary punishments in prisons of the Criminal Sanctions Region of Western Finland were examined.

This thesis concludes that the prisons of Western Finland follow the instruction given by the Central Administration of the Criminal Sanctions Agency. There were variations in punishments given between prisons but the differences were not remarkable.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	OPINNÄYTETYÖN KUVAUS	7
2.1	Opinnäytetyöongelma.....	7
2.2	Käytettävät menetelmät ja aineiston kerääminen	7
2.2.1	Käytettävät menetelmät.....	7
2.2.2	Aineiston kerääminen.....	8
3	KURINPITORANGAISTUSTA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET.....	10
3.1	Järjestysrikkomukset.....	10
3.1.1	Rikkomusnimikkeistö.....	12
3.2	Kurinpitorangaistukset.....	15
4	KURINPITORANGAISTUKSEN MÄÄRÄÄMINEN JA MITTAAMINEN.....	18
4.1	Järjestysrikkomuksen selvittäminen	18
4.2	Kurinpitoasian käsittelypaikka.....	20
4.3	Kurinpitorangaistuksen mittaaminen.....	20
4.4	Kurinpitorangaistuksen määrääminen	22
4.5	Päätösvalta	23
4.6	Muutoksenhaku kurinpitoasiassa	23
5	RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN KESKUSHALLINTOYKSIKÖN OHJE KURINPITORANGAISTUKSEN MÄÄRÄÄMISESTÄ.....	25
6	KURINPITORANGAISTUKSET VANKILOITTAIN LÄNSI-SUOMEN RIKOSSEURAAMUSALUEELLA	32
6.1	Turun vankila	32
6.2	Hämeenlinnan vankila	34
6.3	Kylmäkosken vankila.....	36
6.4	Vaasan vankila	37
6.5	Käyrän vankila	38
6.6	Satakunnan vankila, Köyliön osasto ja Huittisten osasto	39
6.7	Vanajan vankila, Vanajan osasto ja Ojoisten osasto.....	41
6.8	Vilppulan vankila.....	43
7	LOPPUTULOKSET.....	45
8	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	48
	LÄHTEET.....	50

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheeksi olen valinnut vangeille määrättävien kurinpitorangaistusten mittaamisen eri Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloissa suhteutettuna Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön (Rise Keha) antamaan ohjeistukseen kurinpitorangaistusten määräämisestä Suomen vankiloissa. Rikosseuraamuslaitoksen organisaatio on jaettu kolmeen eri rikosseuraamusalueeseen, Etelä-Suomen rikosseuraamusalueeseen, Länsi-Suomen rikosseuraamusalueeseen sekä Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueeseen. Jokaisen rikosseuraamusalueen hallinnollisena keskuksena toimii aluekeskus. Lisäksi kuhunkin rikosseuraamusalueeseen kuuluu arviointikeskus, vankiloita ja yhdyskuntaseuraamustoimistoja. Rikosseuraamusalueiden lisäksi Rikosseuraamuslaitokseen kuuluvat Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikkö, joka sijaitsee Helsingissä, Valtakunnallinen täytäntöönpanoyksikkö, joka sijaitsee Turussa, sekä Vantaan Tikkurilassa sijaitseva Rikosseuraamusalan koulutuskeskus. Olen rajannut opinnäytetyöni tutkimuksen kohdistuvan Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloissa vuonna 2018 määrättyihin kurinpitorangaistuksiin. Vankiloita Länsi-Suomen rikosseuraamusalueella on yhteensä kymmenen, ja ne ovat Hämeenlinnan vankila, Vanajan vankila (Vanajan ja Ojoisten osastot), Kylmäkosken vankila, Käyrän vankila, Satakunnan vankila (Köyliön ja Huittisten osastot), Turun vankila, Vaasan vankila ja Vilppulan vankila.

Vankilassa määrättäviä kurinpitorangaistuksia voidaan kohdentaa ainoastaan vankiin. Kurinpitoprosessin alkamisen perusteena tulee aina olla vangin tekemä järjestyserikkomus vankeusrangaistuksensa aikana. Rikoslain 2 luvun 13 §:n mukaan, jos vanki tekee vankilassa tai muutoin Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen valvonnan alaisena ollessaan rikoksen, josta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakko, siitä voidaan määrätä kurinpitorangaistus siten kuin vankeuslain 15 luvussa säädetään. Jos rikoksesta on odotettavissa ankarampi rangaistus kuin sakko, rikoksesta on tehtävä ilmoitus poliisille tai muulle esitutkintaviranomaiselle. Ennen vuoden 2006 vankeinhoiton kokonaisuudistusta koskevaa lainsäädäntöä kurinpitorangaistusten määräämistä koskevat käytännöt koettiin olevan epämääräisiä ja epäyhdenmukaisia. Vuonna 2006 voimaan tullessa vankeuslakia ja tutkintavankeuslakia koskevassa lakiuudistuksessa on selkiytetty ja yhdenmukaistettu kurinpitorangaistuksia koskevia säännöksiä

kirjaamalla ne tarkennettuina lakiin. Vankeuslain 15 luvun lisäksi vangeille määrättävistä kurinpitorangaistuksista on olemassa Rikosseuraamuslaitoksen antamia määräyksiä ja ohjeita.

Opinnäytetyöni toimeksiantaja on Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskuksen oikeudellisten palveluiden lakimies ja notaari. Lakimies ja notaari vastaavat oikeudellisesta ohjauksesta Länsi-Suomen rikosseuraamusalueella. Päädyin valitsemaani opinnäytetyön aiheeseen suorittaessani toukokuussa 2016 oikeustradenomin opintoihin sisältyvän lainopillisen työharjoittelun Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskuksen oikeudellisissa palveluissa. Kurinpitorangaistusten mittaamisten yhdenmukaisuus on aihealueena itseäni kiinnostava, sillä työskennellessäni Rikosseuraamuslaitoksella Turun vankilassa vanginvartijana, havaitsin kurinpitorangaistusten määräämisissä selkeitä eroavaisuuksia eri vankiloiden välillä, vaikka kyseessä olisikin ollut samanlainen rikkomus, ja tästä johtuen halusin perehtyä opinnäytetyön muodossa tarkemmin Länsi-Suomen rikosseuraamusalueemme vankiloiden kurinpitokäytäntöihin. Itseäni kiinnosti opinnäytetyön aihevalinnassa lisäksi myös sekin, että oliko Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikkö taholtaan ohjannut millään tavalla kurinpitorangaistusten määräämistä ja mittaamista eri vankiloissa. Opinnäytetyöni tavoitteena on, että Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskuksen oikeudellisissa palveluissa toimiva lakimies ja notaari saisivat tällä opinnäytetyöllä arvokasta tietoa Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen eri vankiloiden käytäntöjen yhteneväisyyksistä kurinpitorangaistusten mittaamisten suhteen.

2 OPINNÄYTETYÖN KUVAUS

2.1 Opinnäytetyöongelma

Opinnäytetyöni ongelmana on tutkia ja selvittää, ovatko kurinpitorangaistusten mittaamiskäytännöt yhteneväiset eri vankiloissa Länsi-Suomen rikosseuraamusalueella, ja jos ei, niin minkälaisia eroja käytännöissä ilmenee. Vertailupohjana käytän Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön antamaan ohjeistusta kurinpitorangaistusten määräämisestä Suomen vankiloissa. Lisäksi tavoitteenani on selvittää, että mitkä tekijät selittävät näitä mahdollisia eroavaisuuksia, ja onko joistain tietyistä rikkomuksista annettu tietyissä vankiloissa ankarampia kurinpitorangaistuksia kuin toisissa vankiloissa.

Opinnäytetyölläni pyrin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Ovatko kurinpitorangaistusten mittaamiskäytännöt yhteneväiset Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloissa? (Suhteutettuna Rise Kehan antamaan ohjeistukseen kurinpitorangaistusten määräämisestä.)
- 2) Mitkä tekijät selittävät näitä mahdollisia eroavaisuuksia?
- 3) Onko tietyistä rikkomuksista annettu tietyissä vankiloissa kovempia kurinpitorangaistuksia kuin toisissa?

2.2 Käytettävät menetelmät ja aineiston kerääminen

2.2.1 Käytettävät menetelmät

Tutkimusstrategian valintaan vaikuttaa eniten tutkimuksen tarkoitus. Tutkimus voi olla tarkoitukseltaan kartoittava, selittävä, kuvaileva ja ennustava. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 138) Itse tunnistaisin omassa tutkimuksessani olevan kartoittavia, selittäviä ja kuvailevia tarkoituksia. Kartoittavaa tutkimuksessani on selvittää mikä

tilanne on Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloissa kurinpitorangeistusten mittaamisessa. Selittävää tutkimuksessani on etsiä selityksiä näiden kurinpitorangeistusten mittaamisille ja mahdollisille poikkeamille eri vankiloissa. Kuvailevaa on tuottaa dokumenttia keskeisistä, ja kiinnostavista piirteistä kurinpitorangeistusten mittamisista vankiloissa.

Käytän opinnäytetyössäni oikeustieteellistä tutkimusta. Oikeustieteellisen tutkimuksen menetelmistä olen suunnitellut käyttäväni opinnäytetyössäni pääosin lainoppia eli oikeusdogmatiikkaa. (Husa, J., Mutanen, A. & Pohjalainen, T.) Käytän opinnäytetyön lähdemateriaalina voimassa olevia oikeuslähteitä, kuten vankeuslakia ja Rikosseuraamuslaitoksen antamia määräyksiä ja ohjeita.

Hankin empiiristä tietoa tapaustutkimukseeni pääasiassa vankitietojärjestelmästä (Vati). Sieltä saan tiedot tehdyistä kurinpitorangeistuksista, sekä niihin liittyvistä muista toimenpiteistä. Vankitietojärjestelmän lisäksi opinnäytetyössäni käytettävää lähdeaineistoa ovat vankeuslaki, Rikosseuraamuslaitoksen määräykset ja ohjeet, hallituksen esitykset, sekä rikosseuraamusalan kirjallisuus.

2.2.2 Aineiston kerääminen

Aineistonkeruun kannalta ensinnäkin ongelmanasettelussa on tärkeää, että tutkija tekee itselleen mahdollisimman selväksi tutkimukseen liittyvän ongelman ja sen sisällön. Toiseksi tieteenfilosofian valinnassa tutkijan on tärkeää tiedostaa miten ymmärtää tutkittavan kohteen. Kolmanneksi tutkijan tulee valita oikea tutkimusmenetelmä, jotta olisi selvää mitä aineistoa olisi tärkeää kerätä, jotta se tuottaisi parhaimman vastauksen. Neljänneksi tutkijan tulee selvittää teoreettinen ymmärtäminen, eli mitä teorioita olisi hyödyllistä käyttää tutkimuksessa ja myös mitkä ovat mahdolliset hypoteesit tutkimuksessa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 124)

Aineistonkeruumenetelmänä käytän opinnäytetyössäni tiedonkeruuta vankitietojärjestelmästä (Vati) kaikista Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloissa annetuista kurinpitorangeistuksista. Kerään ensin tietoja vankiloissa määräytyistä

kurinpitorangaistuksista, ja vertaan niitä sitten Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön antamaan ohjeeseen kurinpitorangaistusten määräämisestä. Tiedonkeruuta varten olen hankkinut Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksiköstä tutkimusluvan tarkastella eri vankiloiden kurinpitorangaistuksia, ja olen tämän lisäksi tehnyt ilmoituksen tietosuojavaltuutetulle kurinpitorangaistuksiin liittyvistä henkilötietojen tarkasteluista. Tutkimuksen tulokset esitän opinnäytetyössä niin, etteivät yksittäiset henkilöt ole niissä tunnistettavissa.

3 KURINPITORANGAISTUSTA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

3.1 Järjestysrikkomukset

Vankeuslain 15 luvun 3 §:n mukaan vangille voidaan määrätä kurinpitorangaistus, jos vanki syyllistyy järjestysrikkomukseen. Järjestysrikkomuksia Vankeuslain 15 luvun 3 §:n mukaan ovat:

1) syyllistyminen vankilassa tai muutoin Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen valvonnan alaisena rikokseen, josta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa;

2) luvaton poistuminen avolaitoksesta tai terveydenhuollon laitoksesta;

3) tämän lain tai sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen taikka niitä täsmentävän Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön määräyksen rikkominen;

4) 1 §:ssä tarkoitetun vankilan järjestyssäännön rikkominen edellyttäen, että järjestyssäännössä on nimenomaisesti mainittu kyseisestä rikkomuksesta voivan seurata kurinpitorangaistus;

5) 8 luvun 6 tai 9 §:ssä tarkoitetulle luvulle tai sijoitukselle tai 12 luvun 6 a, 9 tai 9 a §:ssä tarkoitetulle luvulle taikka 14 luvussa tarkoitetulle poistumisluvulle asetettujen ehtojen rikkominen; (10.4.2015/393)

6) Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen toimivaltansa rajoissa vankilan järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi antaman kehotuksen tai käskyn noudattamatta jättäminen.

Rikoksesta, josta vankilan johtaja on tehnyt ilmoituksen poliisille, ei saa määrätä kurinpitorangaistusta.

Vankeuslain 15 luvun 3 §:n ensimmäisessä kohdassa mainittuun rikokseen syyllistymiseen vanki syyllistyy silloin, kun hän tekee rikoksen joko vankilassa tai vankilan alueella. Tämän lisäksi vanki voi syyllistyä rikokseen myös vankilan alueen ulkopuolella, jos hän on ollut sillä hetkellä Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen välittömässä valvonnassa. Tällaisia tapauksia voivat olla esimerkiksi vanginkuljetukset sairaalaan, toiseen vankilaan tai muuhun toimintaan, joka tapahtuu vankilan ulkopuolella. Vangin tekemän rikoksen tulee olla laadultaan sellainen, josta voisi tuomioistuimessa seurata korkeintaan sakkorangaistusta. Sen, onko rikos sakolla rangaistava, määrittää yleinen oikeuskäytäntö, ja tällaisia rikoksia ovat esimerkiksi vahingonteko, haitanteko virkamiehelle, virkamiehen vastustaminen, lievä pahoinpitely ja huumausaineiden käyttörikos. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.109-110)

Vankeuslain 15 luvun 3 §:n toisessa kohdassa on haluttu korostaa eroavaisuutta vangin karkaamisen ja luvattoman poistumisen välillä. Luvaton poistuminen on kyseessä niissä tapauksissa, kun vanki poistuu avolaitoksesta tai jostain terveydenhuollon laitoksesta, missä hän on välittömän valvonnan alaisena saamassa hoitoa tai synnyttämässä, kuten sairaalasta. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.111)

Vankeuslain 15 luvun 3 §:n kolmannessa ja neljännessä kohdassa tarkoitetaan kokonaisuudessaan vankeuslain tai sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen taikka niitä täsmentävän Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön antamien määräyksien rikkomista. Kyseisessä lainkohdassa halutaan kuitenkin tehdä tarkennus sille, että vaikka vankeuslain 15 luvun 2 §:ssä edellytetään vangin noudattavan vankilan järjestyssääntöä, tulee vankilan järjestyssäännön rikkomisesta seurata kurinpitorangaistusta ainoastaan silloin, jos kyseisessä vankilan järjestyssäännön kohdassa on nimenomaisesti mainittu sen rikkomisesta seurattavan kurinpitorangaistusta. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.112)

Vankeuslain 15 luvun 3 §:n viidennessä kohdassa tarkoitettuja vangille myönnettyjä lupia voivat olla esimerkiksi poistumislupa, opintolupa ja siviilityölupa. Näiden edellä mainittujen lupien lupaehtojen rikkomisen lisäksi, vangille voidaan määrätä kurinpitorangaistusta, jos vanki on rikkonut johonkin ulkopuoliseen sijoituspaikkaan tai ulkopuoliseen toimintaa kuuluvia lupaehtoja. Esimerkkitapauksia lupaehtojen

rikkomisesta voivat olla esimerkiksi päihteiden käyttö ja kulkemiseen ja liikkumiseen liittyvien ehtojen rikkominen. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.112)

Vankeuslain 15 luvun 3 §:n kuudennen kohdan Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen kehotusten ja käskyjen tulee nimenomaisesti olla kyseisen virkamiehen toimivaltaan kuuluvia, jotka ovat erikseen mainittu laissa. Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen antamien käskyjen tulee lisäksi olla perusteltuja vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, joita ovat esimerkiksi erilaiset vankiin kohdistettavat tarkastustoimenpiteet, vankilan alueella liikkumiseen liittyvät määräykset sekä voimankäyttötilanteet. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.113)

3.1.1 Rikkomusnimikkeistö

Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön asettaman kurinpitorangaistusten yhtenäistämistä pohtineen työryhmän tekemän ohjeen kurinpitorangaistusten määräämisestä mukaan rikkomusnimikkeissä tulee käyttää rikoslain mukaista nimikettä silloin, kun sellainen järjestyksirikkomukseen soveltuu. Rikkomusnimikkeistöä valmistellessa työryhmä on lähtenyt vankeuslain 15 luvun 3§:n kohdasta, jossa on määritelty järjestyksirikkomukset. Kurinpitorangaistusten yhtenäistämistä pohtineen työryhmän tekemässä ohjeessa on tarkemmin kuvailtu eri rikkomuksia koskevat tunnusmerkistöt.

Työryhmä katsoo myös, että yritys on rangaistava niiden rikosten osalta, joiden osalta se on säädetty rikoslaissa rangaistavaksi. Muilta osin yrityksestä voidaan rangaista silloin, kun teon yritys on määritelty järjestyksirikkomukseksi.

1) Syyllistyminen vankilassa tai muutoin Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen valvonnan alaisena rikokseen, josta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa;

- huumausaineen käyttörikos (RL 50:2a)

- haitanteko virkamiehelle (RL 16:3)
- virkamiehen vastustaminen (RL 16:1)
- karkaaminen ja sen yritys (RL 16:16)
- lievä pahoinpitely (RL 21:7) ja pahoinpitely (myös yritys) (RL 21:5)
- lievä vahingonteko (RL 35:3) ja vahingonteko (myös yritys) (RL 35:1)
- laiton uhkaus (RL 25:7)
- vangin varustautuminen aseella (RL: 16:17)

2) Luvaton poistuminen avolaitoksesta tai terveydenhuollon laitoksesta;

- luvaton poistuminen avolaitoksesta tai terveydenhuollon laitoksesta (vankeuslaki 15 luvun 3 §)

3) Tämän lain tai sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen taikka niitä täsmentävän Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön määräyksen rikkominen;

- alkoholin, muiden päihdyttävien aineiden, dopingaineiden ja huumausaineiden käyttöön tarkoitettujen esineiden hallussapito (vankeuslaki 9 luku 1 §)
- työstä tai muusta toiminnasta kieltäytyminen (vankeuslaki 8 luku 2 §)
- sopimaton käytös (vankeuslaki 15 luku 2 §)
- puhtaanapito (vankeuslaki 7 luku 4 §)

4) Vankilan järjestyssäännön rikkominen edellyttäen, että järjestyssäännössä on nimellisesti mainittu kyseisestä rikkomuksesta voivan seurata kurinpitorangaistus liikkuminen luvattomalla alueella

- liikkuminen luvattomalla alueella
- epäasianmukainen pukeutuminen
- vanki ei ole omassa sellissään osastoa suljettaessa
- tapaamisen ehtojen rikkominen
- virheellinen tieto puhelinnumerosta/vastaanottajasta
- postin lähettämistä koskevien määräysten rikkominen
- kiellettyjen aineiden ja esineiden hallussapito
- sinettien irrottaminen/vahingoittaminen

- yritys kuljettaa tavaroita vankilaan tarkastusta välttämällä
- dopingaineiden käyttö
- päihdetestin manipulointi tai sen yrittäminen
- muiden kuin huumausaineeksi luokiteltavien lääkkeiden luvaton hallussapito
- päihhteiden valmistus
- itsensä päihdyttäminen
- sellijärjestyksen rikkominen
- tupakointikieltoa koskevien määräysten rikkominen
- matkapuhelimen käyttö lupaehtojen vastaisesti avolaitoksessa
- sähköistä valvontaa koskevien määräysten rikkominen

5) 8 luvun 6 tai 9 §:ssä tarkoitettulle luvulle tai sijoitukselle taikka 14 luvussa tarkoitettulle poistumisluvulle asetettujen ehtojen rikkominen;

- opintoluvan ehtojen rikkominen (vankeuslaki 8 luku 11 §)
- siviilityöluvan ehtojen rikkominen (vankeuslaki 14 luku 9 §)
- poistumisluvan ehtojen rikkominen (vankeuslaki 8 luku 11 §)

6) Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen toimivaltansa rajoissa vankilan järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi antaman kehotuksen tai käskyn noudattamatta jättäminen

- niskoittelu

3.2 Kurinpitorangaistukset

Vankeuslaki 15 luku 4 §

Jollei muistutusta pidetä riittävänä seuraamuksena, vangille voidaan määrätä kurinpitorangaistuksena:

1) varoitus;

2) vapaa-ajan toimintaan osallistumisen, rahan tai muiden maksuvälineiden käytön tai omaisuuden hallussapidon rajoittaminen enintään 30 vuorokauden ajaksi (oikeuksien menetys); tai

3) sijoittaminen yksinäisyyteen enintään kymmenen vuorokauden ajaksi (yksinäisyysrangaistus).

Oikeuksien menetys ei saa estää vangin mahdollisuuksia pitää yhteyksiä vankilan ulkopuolelle.

5 § Yhteinen kurinpitorangaistus

Vangille, joka on syyllistynyt kahteen tai useampaan rikkomukseen, määrätään niistä yhteinen kurinpitorangaistus.

Jos kurinpitorangaistuksen määräämisen jälkeen ilmenee, että vanki on ennen kurinpitorangaistuksen määräämistä tehnyt toisen järjestysrikkomuksen, tästä rikkomuksesta määrätään kurinpitorangaistus erikseen, jollei aikaisemmin ilmi tulleesta rikkomuksesta määrättyä kurinpitorangaistusta pidetä riittävänä seuraamuksena.

6 § Ehdollinen kurinpitorangaistus

Muu kurinpitorangaistus kuin varoitus voidaan määrätä ehdollisena vähintään yhden ja enintään kolmen kuukauden koeajalla. Jollei vanki koeaikana tee uutta rikkomusta, kurinpitorangaistus raukeaa.

Jos koeaikana tehdystä rikkomuksesta määrätään kurinpitorangaistus, on samalla päätettävä, pannaanko aikaisempi kurinpitorangaistus täytäntöön.

Vangille määrättävien kurinpitorangaistusten, eli varoituksen, oikeuksien menetyksen sekä enintään 10 vuorokauden yksinäisyyteen sijoittamisen lisäksi, voidaan vangille antaa järjestysrikkomuksen johdosta muistutus, jos rikkomus on tekona lievä. Muistutuksen antamisesta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies. Muistutuksen ollessa seuraamuksena riittämätön, voidaan vangille määrätä kurinpitorangaistus, joista lievin on varoituksen antaminen. Varoituksella voi olla vaikutusta erilaisten lupien myöntämisten kohdalla. Oikeuksien menetyksen kohdalla, kurinpidollisia toimia voidaan kohdistaa myös sellaisiin vangin oikeuksiin, joihin rikkomusta ei ole kohdistettu tai joita ei ole käytetty silloin kun rikkomus on tapahtunut. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.114) Esimerkkejä oikeuksien menetyksenä saaduista seuraamuksista ovat vapaa-ajan toiminnan rajoittaminen, kuten kuntosalin käyttö tai vankilan iltatoimintoihin osallistuminen sekä omaisuuden hallussapidon rajoittaminen, kuten matkapuhelimen ja television hallussapidon rajoittaminen. Sen lisäksi, että oikeuksien rajoittaminen ei saa vankeuslain 15 luvun kolmannen kohdan mukaisesti estää vangin mahdollisuuksia pitää yhteyksiä vankilan ulkopuolelle, ei oikeuksien rajoittaminen saa myöskään estää vangin osallistumista uskonnollisiin tilaisuuksiin eikä oikeutta ulkoilla vähintään tunti päivässä. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.114)

Yksinäisyysrangaistuksesta on säädelty tarkemmin vankeuslain 15 luvun 8 §:ssä. Sen mukaan se voi sisältää omaisuuden hallussapidon, yhteydenpidon, kirjaston käytön, radio- ja televisio-ohjelmien seuraamisen sekä harrastus- ja vapaa-ajan toiminnan rajoittamisen. Rajoituksista voidaan kuitenkin poiketa, jos siihen on vangin olosuhteisiin nähden syytä. Vangin oikeutta tapaamiseen ja ulkoiluun voidaan rajoittaa vain, jos tapaamisesta tai ulkoilusta aiheutuu vaaraa vangin omalle tai muiden turvallisuudelle. Vangin uhkaava tai väkivaltainen käytös voivat olla syytä turvallisuuden vaarantumiselle. Yksinäisyysrangaistuksen vanki voi suorittaa joko eristysosastolla, tai sitten omassa sellissä. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.115).

Vankeuslain 15 luvun 8 §:n mukaan vangin oltua yhtäjaksoisesti yksinäisyydessä kymmenen vuorokautta, uutta yksinäisyysrangaistusta ei saa panna täytäntöön ennen kuin seitsemän vuorokautta on kulunut aikaisemman rangaistuksen päättymisestä. Yksinäisyyteen sijoittamisesta tulee myös mahdollisimman pian ilmoittaa lääkärille, tai muulle terveydenhuollon ammattihenkilölle. Yksinäisyysrangaistuksen kestäessä yli seitsemän vuorokautta, tulee terveydenhuoltohenkilökuntaa kuulla asiasta ennen yksinäisyysrangaistukseen määräämistä, tai sitten välittömästi määräämisen jälkeen. Jos täytäntöönpanosta voi aiheutua vaaraa vangin terveydelle, sitä on vankeuslain 15 luvun 8 §:n mukaan lykättävä, tai jo alkanut täytäntöönpano keskeytettävä. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.115)

4 KURINPITORANGAISTUKSEN MÄÄRÄÄMINEN JA MITTAAMINEN

4.1 Järjestysrikkomuksen selvittäminen

Vankeuslaki 15 luku 9 §

Järjestysrikkomus on selvitettävä viipymättä. Järjestysrikkomuksen tapahduttua on toimitettava puolueeton ja tasapuolinen tutkinta, jossa rikkomus selvitetään sen laadun ja vakavuusasteen edellyttämällä tavalla.

Asiaan osallisia ja tarpeen mukaan myös muita henkilöitä on kuultava. Tutkinta on suoritettava siten, ettei ketään aiheettomasti saateta epäilyksen alaiseksi.

Järjestysrikkomuksen selvittämisen yhteydessä vangin esittämä perusteltu väite henkilökunnan syylistymisestä tai osallisuudesta rikokseen on siirrettävä poliisiviranomaisen tutkittavaksi

Vankeuslaki 15 luku 9 §

Järjestysrikkomusta selvittäessä vankia on kuultava. Vangille on varattava tilaisuus valmistella puolustustaan ja esittää näyttöä oman selvityksensä tueksi. Tulkitsemisesta säädetään 4 luvun 4 §:n 2 momentissa.

Vankeuslaki 15 luku 14 §

Vangin järjestysrikkomusta selvittäessä ja päätöstä kurinpitorangaistuksen määräämisestä odottaessa vanki voidaan pitää erillään muista vangeista, jos se on tarpeen järjestyksen säilymiseksi tai muusta erityisestä syystä. Erillään pitäminen ei saa kestää kauempaa kuin on välttämätöntä eikä yli seitsemää vuorokautta. Erillään pitämisestä tulee mahdollisimman pian ilmoittaa terveydenhuollon ammattihenkilölle.

Aika, jonka vanki on ollut erillään muista vangeista, on otettava huomioon vähennyksenä kurinpitorangaistusta määrättäessä

Järjestysrikkomuksen selvittäminen on käytännössä vankilan turvallisuudesta vastaavan virkamiehen suorittama tutkinta, joka muistuttaa oikeudelliselta osaltaan jonkinasteista esitutkintaa. Oleellisinta järjestysrikkomuksen selvittämisessä on, että se on selvitettävä viipymättä, ja ilman ettei ketään aiheettomasti saateta epäilyksen alaiseksi, eli siinä on noudatettava niin sanottua syyttömyysolettamaa. Lainkohdassa mainitulla puolueettomalla ja tasapuolisella tutkinnalla tarkoitetaan sitä, että järjestysrikkomuksen selvittämisessä ei saa olla osallisena sellainen Rikosseuraamuslaitoksen virkamies, jolla epäillään olevan osuutta järjestysrikkomukseen liittyvään tapaukseen. Järjestysrikkomuksen tutkinnan tasapuolisuuteen kuuluu, että kaikki vangin puolelta tulleet tutkintaan liittyvät erinäiset seikat ja todisteet huomioidaan. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.117-118).

Vankeuslain 15 luvun 9 § toisen kohdan mukaiseen kuulemiseen kuuluu yleisesti käytännössä järjestysrikkomuksesta epäillyn vangin, sekä asiasta ilmoituksen tehneen virkamiehen kuuleminen. Myös muiden tapaukseen liittyvien henkilöiden kuuleminen voi olla tarpeen, mikäli se katsotaan olevan tarpeen tapauksen tutkinnan kannalta. Vangin kohdalla kuulemista koskee kuitenkin erityissäännös, jonka perusteella vangille on annettava mahdollisuus valmistella puolustustaan, ja annettava tarpeen vaatiessa apua tulkkaukseen, jos kysymyksessä on ulkomainen vanki. Vangilla on myös oikeus hyödyntää tapauksen tutkinnassa todistajia. Vankeuslain 15 luvun 9 § kolmannen kohdan säännöksellä, että poliisiviranomaisen tutkittavaksi on siirrettävä vangin esittämä perusteltu väite henkilökunnan syylistymisestä tai osallisuudesta rikokseen, on haluttu turvata vangin oikeusturva. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.117-118)

Vankeuslain 15 luvun 14 § mukainen vangin erillään pitäminen järjestysrikkomusta selvitetäessä ja päätöstä kurinpitorangaistuksen määräämisestä odottaessa edellyttää erillään pitämisen tapahtuvan järjestyksen säilymiseksi tai muun erityisen syyn takia. Erityisiä syitä voivat olla esimerkiksi vangin päihtymystila tai tapauksen tutkinnan kannalta merkittävät syyt, joiden vuoksi vankia on pidettävä erillään muista vangeista. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.119)

4.2 Kurinpitoasian käsittelypaikka

Vankeuslaki 15 luku 10 §

Järjestysrikkomus käsitellään siinä vankilassa, johon vanki on sijoitettu tai jossa vanki syyllistyi järjestysrikkomukseen. Vangin kuljetuksen aikana tekemä järjestysrikkomus käsitellään kuitenkin siinä vankilassa, johon vanki saapuu. (10.4.2015/393)

Jos vanki siirretään järjestysrikkomuksen vuoksi avolaitoksesta suljettuun vankilaan, järjestysrikkomus voidaan käsitellä ja kurinpitorangaistus määrätä myös arviointikeskuksessa tai siinä vankilassa, johon vanki siirretään. (17.6.2011/735)

Vankeuslain 15 luvun 10 § kolmas kohta mahdollistaa vangin siirtämisen avolaitoksesta suljettuun laitokseen tarpeen tullen jo ennen kurinpitoasian käsittelyä ja mahdollisen rangaistuksen määräämistä. Tämä voi olla tarpeen, mikäli vangin sijoittumisen avolaitokseen katsotaan olevan haasteellista esimerkiksi vangin käytöksen vuoksi. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.117)

4.3 Kurinpitorangaistuksen mittaaminen

Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön ohjeessa 3/004/2014 kurinpitorangaistuksen määräämisestä on määritelty ne seikat, jotka kurinpitorangaistuksen ehdollisuutta, laatua ja määrää mitattaessa tulee ottaa lieventämis- ja koventamisperusteina huomioon. Ohjeessa mainitut kyseiset seikat ovat: teon laatu ja vakavuus, rangaistukseen johtaneen teon tahallisuus ja suunnitelmallisuus, tekijän aikaisemmat järjestysrikkomukset, järjestysrikkomukseen johtaneet syyt, rikkomuksen tekemisestä kulunut pitkä aika, tekijän pyrkimys estää rikkomuksen vaikutuksia tai edistää rikkomuksen selvittämistä, tekijän terveydentila ja tekijälle määrätyt turvaamistoimenpiteet.

Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön ohjeistuksen mukaan kurinpitorangaistusta määrättäessä tulee ottaa huomioon teon laatu ja vakavuus, ja näin esimerkiksi ankarinta kurinpitorangaistusta eli yksinäisyysrangaistusta tulee määrätä ainoastaan vakavammista rikkomuksista. Kurinpitorangaistusta määrättäessä tulee huomioida

myös teon tahallisuus ja suunnitelmallisuus. Suunnitelmallisuudeksi voidaan Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön ohjeistuksen mukaan katsoa myös se, jos tekoon osallistuu useampi vanki, tai rikkomukseen syyllistyneet vangit ovat jonkin järjestäytyneen ryhmän jäseniä. Tekijän, eli vangin, aikaisemmat järjestysrikkomukset voivat vaikuttaa kurinpitorangaistuksen mittaamiseen puolestaan silloin, jos edellisestä teosta on kulunut vain vähän aikaa ja jos vangilla on jo entuudestaan aikaisempia järjestysrikkomuksia luonteeltaan samankaltaisista rikkomuksista. Ohjeessa mainituille järjestysrikkomukseen johtaneilla syillä tarkoitetaan rikkomuksen taustalla olevia mahdollisia vaikuttavia tekijöitä, jotka ovat osaltaan vaikuttaneet rikkomuksen syntyyn. Tällaisia vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi painostus, uhkailu, rikkomuksen tehneeseen vankiin kohdistunut loukkaus, poikkeuksellinen tai äkkiarvaamaton houkutus. (Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön ohje 3/004/2014)

Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön ohjeistuksessa mainitulla järjestysrikkomuksesta kuluneella pitkällä ajalla tarkoitetaan sitä, että rikkomus tulee ilmi tai tekijän syyllisyys paljastuu vasta pitkän ajan kuluttua tekohetkestä. Tekijän, eli vangin, pyrkimys estää rikkomuksen vaikutuksia tai edistää rikkomuksen selvittämistä voidaan ottaa huomioon kurinpitorangaistusta määrättäessä esimerkiksi tapauksissa, joissa vanki palaa oma-aloitteisesti vankilaan suhteellisen pian poistumisensa jälkeen, tai jos vanki suostuu korvaamaan aiheuttamansa vahingon. Vangin terveydentila tulee myös ottaa huomioon kurinpitorangaistusta määrättäessä. Terveydentilan arvioiminen tulee kysymykseen lähinnä siinä tapauksessa, jos vangille ollaan määräämässä rangaistuksena yksinäisyysrangaistusta. Vangin terveydentilalla rikkomuksen tekohetkellä voi myös olla lieventävä vaikutus kurinpitorangaistuksen määräämisessä. Vangille voi olla rikkomukseen liittyen määrätty turvaamistoimenpiteitä. Vangille määrättäviä turvaamistoimenpiteitä ovat vangin sitominen, tarkkailuun sijoittaminen, eristämistarkkailu ja erillään pitäminen. (Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön ohje 3/004/2014)

4.4 Kurinpitorangaistuksen määrääminen

Vankeuslaki 15 luku 15 §

Kurinpitorangaistusta koskeva asia käsitellään suullisessa menettelyssä vankilan johtajan, turvallisuudesta vastaavan virkamiehen, vangin ja esteettömän todistajan läsnä ollessa. Vankia, todistajaa ja muuta henkilöä voidaan kuulla käyttäen videoyhteyttä tai muuta vastaavaa yhteydenpitotapaa, jos se on tarkoituksenmukaista pitkän välimatkan tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Vangille on varattava tilaisuus esittää oma selvityksensä sekä näyttöä sen tueksi.

Vankeuslaki 15 luku 7 §

Päätettäessä kurinpitorangaistuksen määräämisestä, mittaamisesta ja ehdollisuudesta on otettava huomioon järjestysrikkomuksen laatu, vakavuus, tahallisuus ja suunnitelmallisuus, vangin aikaisemmat järjestysrikkomukset, järjestysrikkomukseen johtaneet syyt, järjestysrikkomuksesta kulunut huomattavan pitkä aika, vangin pyrkimys estää tai poistaa järjestysrikkomuksen vaikutuksia, hänen pyrkimyksensä edistää järjestysrikkomuksensa selvittämistä, vangin terveydentila sekä rikkomuksesta vangille määrätty turvaamistoimenpiteet ja teosta aiheutuvat muut seuraukset.

Kurinpitorangaistusta määrättäessä vangin läsnäolo ei ole pakollista päätöksenteon kannalta. Kurinpitorangaistuksesta annettu päätös on kuitenkin annettava vangille tiedoksi, ja vangilla tulee olla lisäksi mahdollisuus hakea päätökseen oikaisuvaatimusta. Vankeuslain 15 luvun 15 §:n ensimmäisessä kohdassa mainitulla esteettömällä todistajalla tarkoitetaan Rikosseuraamuslaitoksen virkamiestä, jolla ei epäillä olevan osuutta järjestysrikkomukseen liittyvään tapaukseen. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.120)

Vangille annettu kurinpitorangaistus voi raueta, jos vanki on syytettynä rikoksesta, joka liittyy samaan asiaan, josta hänelle on annettu kurinpitorangaistus. Tuomioistuimen tulee kuitenkin ottaa huomioon rangaistusta määrätessä mahdollinen vangille johtäytäntöön pantu kurinpitorangaistus. Hallintolain 12 §:ään pohjautuen, kurinpitomenettelyn voidaan katsoa olevan hallintoasiain käsittely, ja siksi vangilla on mahdollista

käyttää apunaan oikeusavustajaa kurinpitomenettelyn aikana. (Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta s.121)

Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön ohjeistuksessa on mainittu kurinpit torangaistuksen määräämiseen liittyen huomioitavat muut seuraamukset sekä kurinpit torangaistusta määrättäessä huomiotta jätettävät seuraamukset. Muita huomioitavia seuraamuksia ohjeistuksen mukaan ovat vangin siirtäminen avolaitoksesta suljettuun vankilaan, vangin siviilityöluvan, opintoluvan, ulkopuoliseen laitokseen sijoittamista tai valvottua ulkopuolista toimintaa koskevan luvan peruuttaminen ja suljetummalle osastolle siirtäminen. Kurinpit torangaistusta määrättäessä huomiotta jätettäviä seuraamuksia ovat puolestaan vangin järjestyserikkomuksen vaikutus tulevien lupien myöntämiseen, sekä rangaistusajaksi lukematta jättäminen. (Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön ohje 3/004/2014)

4.5 Päätösvalta

Vankeuslain 15 luvun 16 §:n mukaan kurinpit torangaistuksesta päättää vankilan johtaja. Vankilan johtaja päättää myös, siirretäänkö rikos kurinpit torangaistuksen määräämisen sijasta poliisiin tutkittavaksi.

Muistutuksesta ja järjestyserikkomuksen selvittämisestä päättää turvallisuudesta vastaava virkamies. Vangin erillään pitämisestä päättää turvallisuudesta vastaava virkamies, tai jos asia ei siedä viivytystä, valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

4.6 Muutoksenhaku kurinpitoasiassa

Vanki voi hakea muutosta hänelle määrättyyn kurinpit torangaistukseen. Muutoksenhaun vaikutuksesta kurinpit torangaistuksen täytäntöönpanoon säädetään vankeuslain 20 luvussa.

Vankeuslain 20 luvun 1 § 14 kohdan mukaan vanki saa vaatia oikaisua tai valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee vankeuslain 15 luvun 4 §:ssä tarkoitettua varoitusta, oikeuksien menetystä ja yksinäisyysrangaistusta. Kunkin rikosseuraamusalueen aluejohtajan ratkaisultaan kuuluu oikaisuvaatimuksen 1 §:ssä tarkoitettujen asioiden ratkaisun tekeminen. Aluejohtajan tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. (Vankeuslaki 23.9.2005/767, 4§)

Vangin on tehtävä mahdollinen oikaisuvaatimus kirjallisesti seitsemän päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu vangille tiedoksi. Oikaisuvaatimus toimitetaan aluejohtajalle tai vankilan johtajalle, oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisenä. (Vankeuslaki 23.9.2005/767, 3§)

5 RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN KESKUSHALLINTOYKSIKÖN OHJE KURINPITORANGAISTUKSEN MÄÄRÄÄMISESTÄ

Oikeusministeriön kriminaalipoliittisen osaston ja Rikosseuraamuslaitoksen välisessä tulossopimuksessa vuonna 2012 asetettiin tulostavoitteeksi kurinpitokäytäntöjen yhtenäistäminen. Tämän johdosta Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö asetti loppuvuodesta 2012 työryhmän, jonka tuli tehdä esitys ohjeesta, jossa yhtenäistetään kurinpitokäsittelyssä määrättäviä kurinpitorangeistuksia. Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön antaman toimeksiannon mukaan kurinpitopäätökset vaihtelevat suuresti saman rikkomuksen osalta riippuen siitä, missä vankilassa kurinpitopäätös on tehty. On myös tullut ilmi sellaisia tapauksia, joissa kurinpitorangeistus on jäänyt kokonaan antamatta, kun taas joissakin tapauksissa samasta teosta on annettu eri vankiloissa eriasteisia kurinpitorangeistuksia. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö katsoi, että jotta kurinpitorangeistuksista saataisiin valtakunnallisesti yhtenäisiä, oli perusteltua laatia erillinen ohje, jossa määritellään erilaiset rikkomukset ja jokaiselle rikkomukselle tarkoituksenmukaiset minimi- ja maksimirangeistukset siten, että päätöksentekijä pystyisi harkintavaltansa puitteissa määräämään kurinpitorangeistuksen ennalta ohjeistettujen rajojen puitteissa.

Työryhmän raportti valmistui 16.12.2013. Kurinpitorangeistusten yhtenäistämistä pohtiessaan työryhmällä oli käytettävissä Rikosseuraamuslaitoksen tarkastuspäällikkö Riitta-Leena Salovaaran 17.8.2012 tekemä vangeille annettavien kurinpitorangeistusten yhdenmukaisuutta selvittänyt tarkastuskertomus, sekä Tommi Saarisen ja Raimo Kärkkäisen opinnäytetyö vankiloiden ilmoituksista, kurinpitoriggomouksista, -seuraamuksista ja muutoksenhausta vuodelta 2009. Raportti käsiteltiin tämän jälkeen Rikosseuraamuslaitoksen johtoryhmässä ja eri rikosseuraamusalueilla. Tämän lisäksi työryhmä oli ohjetta valmistellessaan kuullut eduskunnan oikeusasiamiestä, Valtakunnansyyttäjänvirastoa ja Poliisihallitusta. Nämä käsittelyt eivät edellyttäneet muutoksia työryhmän raporttiin, joten työryhmä laati esityksensä suoraan ohjeen muotoon. Työryhmä ei ohjetta laatiessaan nähnyt tarpeellisenä tehdä erillisiä ohjeistuksia suljettuihin vankiloihin ja avovankiloihin. Avovankiloissa kurinpitorangeistuksen mittaamisessa on kuitenkin työryhmän mukaan huomioitava sanktiokumulaatio niissä tapauksissa,

kun kurinpitorangeistus johtaisi vangin siirtämiseen avovankilasta suljettuun vankilaan.

Työryhmän tekemän ohjeistuksen lähtökohdaksi valittiin silloin vankiloissa voimassa ollut kurinpitokäytäntö, josta työryhmä sai tarvittavat tiedot Rikosseuraamuslaitoksen tarkastuspäällikkö Riitta-Leena Salovaaran vangeille annettavien kurinpitorangeistusten yhdenmukaisuutta selvittäneestä tarkastuskertomuksesta, sekä Tommi Saarisen ja Raimo Kärkkäisen opinnäytetyöstä. Työryhmän tekemän ohjeen mukaan kurinpitorangeistusten korottamiseen katsottiin olevan tarvetta lähinnä virkamiehiin kohdistuvien rikkomusten kohdalla, ja kurinpitorangeistusten alentamisen tarvetta puolestaan joissakin järjestyssääntöjen rikkomisissa. Työryhmä katsoi ohjeessaan olevan tarpeellista antaa ohjeistus myös siitä, milloin rikosasia voidaan käsitellä vankilan kurinpitokäsittelyssä, ja milloin rikosasia on siirrettävä poliisin tutkittavaksi.

Työryhmä on laatinut ohjeeseen rangaistusasteikkotaulukon, johon on merkitty eri järjestyksessä rikkomusten minimi- ja maksimirangaistus, sekä keskimääräinen rangaistus. Rangaistusasteikon perustana on toiminut vankiloitten yleinen kurinpitokäytäntö. Ohjeen taulukossa mainitut maksimirangaistukset ovat lähtökohtaisesti niitä maksimirangaistuksia, joita yksittäisistä teoista määrätään. Ohjeen rangaistusasteikkotaulukossa on käytetty rikkomuksista seuraavia kokonaisuuksia:

- virkamieheen kohdistuvat rikkomukset
- toiseen vankiin kohdistuvat rikkomukset
- omaisuuden ja toimintaan kohdistuvat rikkomukset
- päihderikkomukset
- hallussapitorikkomukset
- järjestyssäännön rikkominen
- luvan tai sijoituksen ehtojen rikkominen
- toiminnasta kieltäytyminen

Taulukko 1. Kurinpitoseuraamukset (Rikosseuraamuslaitoksen Keskushal-
lintoyksikön ohje 3/004/2014)

KURINPITOSEURAAMUKSET

Virkamieheen kohdistuvat rikkomukset	Min	Keskim	Max
Sopimaton käytös	varoitus	varoitus, om	3 vrk
Niskoittelu	varoitus	1-2 vrk	4 vrk
Haitanteko virkamiehelle (RL 16:3)	varoitus	2-3 vrk	5 vrk
Laiton uhkaus (RL 25:7)	2 vrk	4-5 vrk	8 vrk
Virkamiehen vastustaminen (RL16:2)	3 vrk	6-7 vrk	9 vrk

Laittoman uhkauksen keskimääräistä törkeämmät ilmenemismuodot on siirrettävä poliisille

Toiseen vankiin kohdistuvat rikkomukset	Min	Keskim	Max
Sopimaton käytös	varoitus	varoitus, om	2 vrk
Laiton uhkaus (RL 25:7)	2 vrk	3-5 vrk	7 vrk
Lievä pahoinpitely (RL 21:7)	3 vrk	4-5vrk	6 vrk
Pahoinpitely (RL 21:5)	4 vrk	5-7 vrk	8 vrk

Laittoman uhkauksen ja pahoinpitelyn keskimääräistä törkeämmät ilmenemismuodot on siirrettävä poliisin käsiteltäväksi. Lievät ja tavalliset pahoinpitelyt sekä laittomat uhkaukset, joissa uhrilla on vaatimuksia tai haluaa poliisin käsittelevän asian, siirretään poliisin käsiteltäväksi.

Omaisuuheen kohdistuvat rikkomukset	Min	Keskim	Max
Lievä vahingonteko (RL 35:3)	varoitus	varoitus, om	1 vrk
Vahingonteko (RL 35:1)	varoitus	1-3 vrk	5 vrk

Vahingonteko on siirrettävä poliisi käsiteltäväksi, mikäli kyse on poikkeuksellisen törkeästä tekemuodosta.

Kurinpitorangeistus voidaan jättää määräämättä, jos tekijä on korvannut vahingon.

Päihderikkomukset	Min	Keskim	Max
Itsensä päihdyttäminen	varoitus	om, 2-3 vrk	4 vrk
Dopingin käyttö	varoitus	om, 1-2 vrk	3 vrk
Päihdetestin manipulointi tai sen yrittäminen	varoitus	1-2 vrk	3 vrk
Päihteiden valmistus	varoitus	2-3 vrk	4 vrk
Päihteiden hallussapito	varoitus	2-3 vrk	4 vrk
Huumausaineen käyttörikos (RL 50:2a)	varoitus	3-4 vrk	6 vrk

Huumausaineen käyttörikos on siirrettävä poliisin käsiteltäväksi, mikäli teon kohteena on enemmän huumausainetta kuin vain muutama käyttöannos.

Varoituksen käyttö tulee kyseeseen lähinnä avolaitoksissa, kun vanki siirretään suljettuun ja asia on muutenkin kokonaisuutena vähäinen.

Hallussapitorikkomukset	Min	Keskim	Max
Luvaton tavaran hallussapito	varoitus	2-3 vrk	7 vrk
Hallussa tavaroita ilman lupaa vankilan alueella liikuessaan	varoitus	om, 1 vrk	2 vrk
Muiden kuin huumausaineiksi luokiteltavien lääkkeiden luvaton hallussapito	varoitus	om, 1 vrk	4 vrk
Haltuun annetun esineen muuttaminen väkivallantekoon soveltuvaksi	1 vrk	2-3 vrk	7 vrk
Vangin varustautuminen aseella (RL 16:17)	2 vrk	3-5 vrk	8 vrk

Taulukko 1. Kurinpitoseuraamukset (Rikosseuraamuslaitoksen Keskushal-
lintoyksikön ohje 3/004/2014)

Järjestyssäännön rikkominen	Min	Keskim	Max
Liikkuminen luvattomalla alueella	varoitus	varoitus, om	2 vrk
Epäasianmukainen pukeutuminen	varoitus	varoitus, om	1 vrk
Vanki ei ole omassa sellissään osastoa suljettaessa	varoitus	varoitus, om	1 vrk
Tapaamisen ehtojen rikkominen	varoitus	varoitus, om	2 vrk
Virheellinen tieto puhelinnumerosta / vastaanottajasta	varoitus	varoitus, om	2 vrk
Postin lähettämistä koskevien määräysten rikkominen	varoitus	varoitus, om	2 vrk
Sinettien irrottaminen / vahingoittaminen	varoitus	varoitus, om	1 vrk
Yritys kuljettaa tavaroita vankilaan tarkastusta välttäen	varoitus	1-2 vrk	3 vrk
Sellijärjestys (ks. myös VankL 7:4, puhtaanapito)	varoitus	varoitus, om	1 vrk
Matkapuhelimen käyttö lupaehtojen vastaisesti avolaitoksessa	varoitus	om	2 vrk
Sähköistä valvontaa koskevien määräysten rikkominen	varoitus	2-3 vrk	4 vrk
Tupakointikieltoa koskevien määräysten rikkominen	varoitus	varoitus, om	1 vrk
Luvan tai sijoituksen ehtojen rikkominen sekä karkaaminen	Min	Keskim	Max
Opintolupa	varoitus	1-3 vrk	6 vrk
Poistumislupa	varoitus	1-3 vrk	6 vrk
Siviilityölupa	varoitus	1-3 vrk	6 vrk
Luvaton poistuminen	varoitus	2-3 vrk	6 vrk
Karkaaminen (RL 16:16)	3 vrk	5-6 vrk	8 vrk
<i>Karkaamisen keskimääräistä törkeämmät tekemuodot on siirrettävä poliisille.</i>			
Toiminnasta kieltäytyminen	Min	Keskim	Max
Työstä tai muusta toiminnasta kieltäytyminen	varoitus	varoitus	om

Ohjeessaan työryhmä kuitenkin katsoo, että pelkän rangaistusasteikon laatiminen ei yksistään johtaisi kurinpitokäytäntöjen yhdenmukaistamiseen, vaan se edellyttää myös sitä, että vankiloissa menetellään yhdenmukaisesti kurinpitorangeistuksia määrättäessä. Tästä syystä työryhmän tekemässä ohjeessa otetaan kantaa myös siihen, mitä seikkoja kurinpitorangeistusta määrättäessä ja mitattaessa on otettava huomioon. Yhtenä kurinpitokäytäntöjen yhdenmukaistamisen kannalta välttämättömänä asiana työryhmä katsoi olevan käytetyn kurinpitonimikkeistön selkeyttäminen. Ohjeeseen työryhmä onkin laatinut rikkomusnimikkeistön lisäksi myös taulukon, jossa kuvailtu näiden eri rikkomusten tunnusmerkistöjä.

Taulukko 2. Tunnusmerkistöjä (Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön ohje 3/004/2014)

TUNNUSMERKISTÖJÄ

Huumausalnerikos (RL 50:1)

Joka laittomasti

1) valmistaa tai yrittää valmistaa huumausainetta taikka viljelee tai yrittää viljellä kokapensasta, kat-kasvia (Catha edulis) tai Psilocybe-sieniä

2) viljelee tai yrittää viljellä oopiumlunikkaa, hampua tai meskallinia sisältäviä kaktuskasveja käytettäväksi huumausaineena tai sen raaka-aineena taikka käytettäväksi huumausaineen valmistuksessa tai tuotannossa,

3) tuo tai yrittää tuoda maahan taikka vie tai yrittää viedä maasta taikka kuljettaa tai kuljetuttaa tai yrittää kuljettaa tai kuljetuttaa huumausainetta,

4) myy, välittää, toiselle luovuttaa tai muulla tavoin levittää tai yrittää levittää huumausainetta, tai

5) pitää hallussaan tai yrittää hankkia huumausainetta,

on tuomittava huumausalnerikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Huumausaineen käyttörikos (RL 50:2a)

Joka laittomasti käyttää taikka omaa käyttöä varten pitää hallussaan tai yrittää hankkia vähäisen määrän huumausainetta, on tuomittava huumausaineen käyttörikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Haitanteko virkamiehelle (RL 16:3)

Joka käyttämättä väkivaltaa tai sen uhkaa oikeudettomasti estää tai yrittää estää 1 §:ssä tarkoitetun virkatoimen suorittamista tai vaikeuttaa sitä, on tuomittava haitanteosta virkamiehelle sakkoon.

Haitanteosta virkamiehelle tuomitaan myös se, joka menettelee 1 momentissa mainitulla tavalla sitä kohtaan, joka virkamiehen pyynnöstä tai suostumuksella avustaa virkamiestä julkisen vallan käyttöä sisältävässä virkatoimessa.

Karkaaminen (RL 16:16)

Vanki, pidätetty tai viranomaisen huostassa oleva kiinniotettu taikka sotilaskurinpitalaissa tarkoitettuun arestiin määrätty henkilö, joka karkaa tai yrittää karata rangalustuslaitoksesta tai muusta sällöstä taikka häntä vartioivan, saattavan tai kuljettavan henkilön huostasta, on tuomittava vangin karkaamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Pahoinkiteily (RL 21:5)

Joka tekee toiselle ruumiillista väkivaltaa taikka tällaista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan, on tuomittava pahoinkiteilystä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Yritys on rangaistava.

Lievä pahoinkiteily (RL 21:7)

Jos pahoinkiteily, huomioon ottaen väkivallan, ruumiillisen koskemattomuuden loukkauksen tai terveyden vahingoittamisen vähäisyys taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekeijä on tuomittava lievästä pahoinkiteilystä sakkoon.

Virkamiehen vastustaminen (RL 16:2)

Jos virkamiehen väkivaltainen vastustaminen, huomioon ottaen väkivallan tai uhkauksen vähäisyys taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen lieventävien asianhaarojen vallitessa tehty, rikoksentekeijä on tuomittava virkamiehen vastustamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Taulukko 2. Tunnusmerkistöjä (Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön ohje 3/004/2014)

Virkamiehen väkivaltainen vastustaminen (RL 16:1)

Joka

- 1) käyttää tai uhkaa käyttää väkivaltaa pakottaakseen virkamiehen tekemään tai jättämään tekemättä julkisen vallan käyttöä sisältävän virkatoimen,
- 2) muuten käyttää tai uhkaa käyttää väkivaltaa sellaisen virkatoimen johdosta sitä suorittavaa virkamiestä vastaan tai
- 3) käyttää väkivaltaa virkamiestä tai häneen 15 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettussa suhteessa olevaa henkilöä vastaan koostaakseen sellaisen virkatoimen,

on tuomittava virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta tuomitaan myös se, joka menettelee 1 momentissa mainitulla tavalla sitä kohtaan, joka virkamiehen pyynnöstä tai suostumuksella avustaa virkamiestä julkisen vallan käyttöä sisältävässä virkatoimessa.

Laiton uhkaus (RL 25:7)

Joka nostaa aseensa toista vastaan tai muulla tavoin uhkaa toista rikoksella sellaisissa olosuhteissa, että uhatulla on perusteltu syy omasta tai toisen puolesta pelätä henkilökohtaisen turvallisuuden tai omaisuuden olevan vakavassa vaarassa, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, laittomasta uhkauksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Vahingonteko (RL 35:1)

Joka oikeudettomasti hävittää tai vahingoittaa toisen omaisuutta, on tuomittava vahingonteosta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Vahingonteosta tuomitaan myös se, joka toista vahingoittaakseen oikeudettomasti hävittää, turmelee, kätkee tai salaa tietovälineelle tallennetun tiedon tai muun tallennuksen.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun vahingonteon yritys on rangaistava.

Lievä vahingonteko (RL 35:3)

Jos vahingonteko, huomioon ottaen vahingon vähäisyys tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekeijä on tuomittava lievästä vahingonteosta sakkoon.

Vangin varustautuminen aseella (RL 16:17)

Vanki, pidätetty tai viranomaisen huostassa oleva kiinnitetty tai soti-laskuriinpitolaissa tarkoitettuun arestiin määrätty henkilö, joka vastoin hänen tietoonsa saatettua kieltoa valmistaa, hankkii tai pitää hallussaan ampuma- tai teräaseen tai niihin rinnastettavan hengenvaarallisen välineen, on tuomittava vangin varustautumisesta aseella sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Luvaton polstuminen (vankeuslaki 15:3)

Luvaton polstuminen avolaitoksesta tai terveydenhuollon laitoksesta.

Luvaton tavaran hallussapito (vankeuslaki 9:1)

Vanki ei saa pitää hallussaan alkoholia, muuta päihdyttävää ainetta, rikoslain 44 luvun 16 §:ssä tarkoitettuja dopingaineita eikä huumausaineiden käyttöön tarkoitettuja esineitä. Suljetussa vankilassa vanki ei saa pitää hallussaan toiselta vangilta ilman vankeinholtoviranomaisen lupaa saamaansa omaisuutta.

Taulukko 2. Tunnusmerkistöjä (Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön ohje 3/004/2014)

Työstä tai muusta toiminnasta kieltäytyminen (vankeuslaki 8:2)

Vanki on velvollinen vahvistettuna työ- ja toiminta-aikana osallistumaan vankilan järjestämään tai hyväksymään toimintaan.

Sopimaton käytös (vankeuslaki 15:2)

Vangin on noudatettava vankilan järjestyssääntöä sekä vankilan henkilökunnan antamia kehoituksia ja käskyjä. Vangin on käyttäydyttävä vankilan henkilökuntaa sekä muita vankeja ja henkilöitä kohtaan asiallisesti.

Järjestyssäännön rikkominen (vankeuslaki 15:3)

Vankilan järjestyssäännön rikkominen edellyttää, että järjestyssäännössä on nimenomaisesti mainittu kyseisestä rikkomuksesta voivan seurata kurinpitorangastus.

Opintoluvan ehtojen rikkominen (vankeuslaki 8:11)

Jos vanki ei noudata vankeuslain 8 luvun 10 §:n 3 momentissa tarkoitettuja luvan ehtoja, voidaan vangille määrätä kurinpitorangastus.

Polstumisluvaehtojen rikkominen (vankeuslaki 14:9)

Vangille, joka rikkoo polstumisluvan ehtoja, voidaan määrätä kurinpitorangastus.

Sivilliyöluvan ehtojen rikkominen (vankeuslaki 8:11)

Jos vanki ei noudata vankeuslain 8 luvun 10 §:n 3 momentissa tarkoitettuja luvan ehtoja, voidaan vangille määrätä kurinpitorangastus.

Niskokottelu (vankeuslaki 15:3)

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen toimivaltansa rajoissa vankilan järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi antaman kehoituksen tai käskyn noudattamatta jättäminen.

6 KURINPITORANGAISTUKSET VANKILOITTAIN LÄNSI-SUOMEN RIKOSSEURAAMUSALUEELLA

Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloissa oli 1.2.2018 yhteensä 1019 vankia, ja Länsi-Suomen rikosseuraamusalueella määrättiin aikavälillä 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 431 kurinpitorangaistusta. Näistä Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloiden kurinpitorangaistuksista yksinäisyysrangaistuksia määrättiin yhteensä 296 kappaletta, joista ehdottomana määrättiin 218 kertaa ja ehdollisena 78 kertaa. Kaikki yksinäisyysrangaistukset olivat 7 vrk tai alle, eikä näin ankarinta kurinpitorangaistuksen muotoa, eli yksinäisyyttä yli 7 vrk määrätty Länsi-Suomen rikosseuraamusalueella kertaakaan vuonna 2018.

Kurinpitorangaistuksista oikeuksien menetystä käytettiin Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen alueella yhteensä ainoastaan 11 kertaa viidessä eri vankilassa, eli Turun, Hämeenlinnan, Satakunnan ja Vilppulan vankilassa. Oikeuksien menetyksistä 10 määrättiin ehdottomina ja yksi ehdollisena. Eniten oikeuksien menetyksiä määrättiin Satakunnan vankilan Huittisten osastolla ja Vilppulan vankilassa, molemmissa 4 kertaa ehdottomana. Varoituksia Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloissa annettiin yhteensä 124 kappaletta. Eniten varoituksia antoi Käyrän vankila, 35 kappaletta. Länsi-Suomen rikosseuraamusalueella yleisin vankilan määräämä kurinpitorangaistus oli yksinäisyys 7 vrk tai alle.

6.1 Turun vankila

Turun vankila on 255-paikkainen suljettu vankila. Turun vankilassa määrättiin ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 58 kurinpitorangaistusta. Näistä 58 kurinpitorangaistuksesta 53 määrättiin ehdottomana rangaistuksena ja viisi ehdollisena rangaistuksena. Poliisin tutkittavaksi Turun vankilassa siirrettiin yhteensä 27 rikkomusta.

Turun vankilan 58 kurinpitorangaistuksesta selkeästi suurin osa oli yksinäisyyttä 7 vrk tai alle, yhteensä 50 kappaletta. Näistä ehdollisena määrättiin viisi kappaletta ja ehdottomana 45 kappaletta. Oikeuksien menetystä määrättiin Turun vankilassa ainoastaan yhden kerran ehdottomana. Varoituksia Turun vankilassa annettiin yhteensä seitsemän kappaletta. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Turun vankilassa kirjattiin ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 105 rikkomusta. Suurin osa Turun vankilassa tehdyistä rikkomuksista oli päihderikkomuksia, yhteensä 45 kappaletta. Toiseksi eniten kirjattuja rikkomuksia olivat vankilan järjestyssäännön rikkomiset, yhteensä 18 kappaletta, ja kolmanneksi eniten rikkomuksia kohdistui virkamiehiin, yhteensä 15 kappaletta. Turun vankilassa annettiin yksinäisyyttä ehdottomana yli 7 vrk itsensä päihdyttämisestä, luvattoman tavaran hallussapidosta, laitosjärjestyksen rikkomisesta, karkaamisesta/karkaamisen yrityksestä, aggressiivisesta käytöksestä ja uhkaavasta käytöksestä. Yksinäisyyttä ehdottomana 7 vrk tai alle annettiin itsensä päihdyttämisestä, päihhteiden hallussapidosta, päihhteiden valmistuksesta/välityksestä, työstä kieltäytymisestä, haitanteosta virkamiehelle, niskoittelusta, sopimattomasta käytöksestä, valtion omaisuuden turmelemisesta, laitosjärjestyksen rikkomisesta, muusta rikkomuksesta, aggressiivisesta käytöksestä, uhkaavasta käytöksestä, huumausaineen käyttörikoksesta ja poistumislupaehtoien rikkomisesta. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Turun vankilassa yksinäisyyttä määrättiin kurinpitorangaistuksia muun muassa seuraavanlaisista rikkomuksista. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Varoitus: Vangin uhkaava ja sopimaton käytös vankilan poliklinikalla.

Sopimaton käytös vangin lähetettyä epäasiallisen kirjeen toiselle vangille.

Oikeuksien menetys (ehdoton): Luvaton tavaran hallussapito, jonka seurauksena kurinpitorangaistuksena määrättiin oikeuksien menetyksenä maksukortin määräaikainen rajoittaminen.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdollinen): Huumausaineen käyttörikos, josta määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä ehdollisena 3 kuukauden koeajalle tai enintään vapautumiseen saakka. Valtion omaisuuden turmeleminen, josta määrättiin koeaika 3 kuukautta tai enintään vapautumiseen saakka. Luvattomien tavaroiden hallussapidosta määrättiin koeaika 3 kuukautta, tai enintään vapautumiseen saakka.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdoton): Päihteiden hallussapito yrityksestä viedä korvaushoitolääkettä (buprenorfiini) hammasharjaa apuna käyttäen osastolle, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä neljä vuorokautta. Itsensä päihdyttäminen ja sopimaton käytös, josta määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä kaksi vuorokautta. Sopimattomasta käytöksestä vankilan henkilökuntaa kohtaan, jossa vanki riehui sellissä, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä neljä vuorokautta. Itsensä päihdyttämisestä ja virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä viisi vuorokautta. Alkoholipitoisen aineen valmistuksesta ja hallussapidosta määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä neljä vuorokautta. Huumausaineeksi luokitellun aineen (buprenorfiini) hallussapidosta määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä neljä vuorokautta.

6.2 Hämeenlinnan vankila

Hämeenlinnan vankila on 36-paikkainen suljettu vankila. Hämeenlinnan vankilassa määrättiin ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 26 kurinpitorangaistusta. Näistä kurinpitorangaistuksista 20 määrättiin ehdottomana rangaistuksena, ja kuusi ehdollisena rangaistuksena. Poliisin tutkittavaksi siirrettäviä rikosilmoituksia Hämeenlinnan vankilassa oli ainoastaan kaksi kappaletta. Hämeenlinnan vankilan 26 kurinpitorangaistuksesta valtaosa osa oli yksinäisyyttä 7 vrk tai alle, yhteensä 21 kappaletta. Näistä ehdollisena määrättiin viisi kappaletta ja ehdottomana 16 kappaletta. Oikeuksien menetystä määrättiin Hämeenlinnan vankilassa ainoastaan yhden kerran ehdollisena. Hämeenlinnan vankilassa annettiin varoituksia yhteensä neljä kappaletta. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Hämeenlinnan vankilassa kirjattiin ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 43 rikkomusta. Hämeenlinnan vankilassa tehdyistä rikkomuksista suurin osa oli päihderikkomuksia, yhteensä 22 kappaletta. Toiseksi eniten kirjattuja rikkomuksia olivat vankilan järjestyssäännön rikkomiset, yhteensä yhdeksän kappaletta, ja kolmanneksi eniten rikkomuksia kohdennettiin toisiin vankeihin, yhteensä viisi kappaletta.

Hämeenlinnan vankilassa määrättiin kurinpitorangaistuksia muun muassa seuraavallisista rikkomuksista. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Varoitus: Sopimaton käytös, joka sisälsi epäasiallista huutelua toisia vankeja kohtaan. Muiden kuin huumausaineiksi luokiteltavien lääkkeiden luvaton hallussapito, jossa kurinpitorangaistuksen mittaamisessa huomioitiin myönteisenä seikkana vangin yhteistyöhalukkuus ja vastuunotto. Itsensä päihdyttäminen. Sopimaton käytös. Muihin kohdistunut väkivalta, jossa kurinpitorangaistuksen mittaamisessa huomioitiin vangin eristyksessä vietetty aika.

Oikeuksien menetys (ehdollinen): Sopimaton käytös. Luvaton tavaran hallussapito, josta määrättiin oikeuksien menetystä kahden kuukauden koeajalla.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdollinen): Huumausaineen käyttörikos, josta määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä ehdollisena kolme vuorokautta kahden kuukauden koeajalla, Kurinpitorangaistuksen mittaamisessa huomioitiin vangin aiempi järjestyssäännön rikkomus koventavana tekijänä, ja lieventävänä tekijänä teon myöntäminen ja auttaminen selvittämisessä. Itsensä päihdyttäminen, josta määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä ehdollisena kaksi vuorokautta kolmen kuukauden koeajalla. Kurinpitorangaistuksen mittaamisessa huomioitiin lieventävänä seikka se, että vanki oli edelleen sitoutunut päihteettömyyteen, ja otti vastuun teostaan.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdoton): Huumausaineen käyttörikos, jossa vanki antoi positiivisen tuloksen päihdetestissä perhetapaamisen yhteydessä, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä kaksi vuorokautta. Useampi tapaus, jossa vanki syyllistyi itsensä päihdyttämiseen lääkkeillä, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä kaksi vuorokautta. Päihteiden hallussapito, jossa vangilla oli luvattomasti hallussaan lääkettä, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä kaksi vuorokautta. Päihteiden hallussapito, jossa vangilla oli iso määrä huumausainetta kehon sisässä, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä viisi vuorokautta. Huumausaineen käyttörikos, josta määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä neljä vuorokautta, ja jossa kurinpitorangaistuksen mittaamisessa huomioitiin lieventävänä tekijänä tekojen myöntäminen ja koventavana tekijänä tekojen samankaltaisuus lyhyellä ajalla. Vangin syyllistyminen sopimattomaan käytökseen käyttäytymällä epäasiallisesti lääkäriä kohtaan, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä yksi vuorokausi.

6.3 Kylmäkosken vankila

Kylmäkosken vankila on 113-paikkainen suljettu vankila. Kylmäkosken vankilassa määrättiin ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 58 kurinpitorangeistusta. Näistä 58 kurinpitorangeistuksesta 47 määrättiin ehdottomana rangaistuksena ja 11 ehdollisena rangaistuksena. Poliisin tutkittavaksi Kylmäkosken vankilassa siirrettiin yhteensä 12 rikkomusta. Kylmäkosken kurinpitorangeistuksista lähes kaikki olivat yksinäisyyttä 7 vrk tai alle, yhteensä 57 kappaletta. Näistä ehdollisena määrättiin 11 kappaletta ja ehdottomana 46 kappaletta. Oikeuksien menetyksiä ei Kylmäkosken vankilassa määrätty yhtään, ja varoitus annettiin ainoastaan yhden kerran. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Kylmäkosken vankilassa kirjattiin ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 111 rikkomusta. Rikkomuksista selkeästi suurin osa oli päihderikkomuksia, yhteensä 73 kappaletta. Toiseksi eniten kirjattuja rikkomuksia olivat hallussapitoon liittyvät rikkomukset, yhteensä 16 kappaletta, ja kolmanneksi eniten rikkomuksia kohdistui virkamiehiin, yhteensä 7 kappaletta.

Kylmäkosken vankilassa määrättiin kurinpitorangeistuksia muun muassa seuraavalaisista rikkomuksista. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Varoitus: Muiden kuin huumausaineiksi luokiteltavien lääkkeiden luvaton hallussapito, jossa vanki myönsi teon.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdollinen): Huumausaineen käyttörikos lääkkeellä, josta määrättiin kurinpitorangeistuksena yksinäisyyttä ehdollisena neljä vuorokautta kolmen kuukauden koeajalla. Päihteiden hallussapito, jossa vangilla oli hallussaan muita kuin huumausaineiksi luokiteltavia lääkkeitä, määrättiin kurinpitorangeistuksena yksinäisyyttä ehdollisena kolme vuorokautta kolmen kuukauden koeajalla. kurinpitorangeistuksen mittaamisessa huomioitiin se, että vangilla ei ole ollut aikaisempia järjestyksikkömuksia. Useampi tapaus, jossa kyseessä oli päihteiden valmistus vankilassa,

määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä ehdollisena kaksi vuorokautta yhden kuukauden koeajalla.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdoton): Itsensä päihdyttäminen, ja muiden kuin huumausaineiksi luokiteltavien lääkkeiden luvaton hallussapito, josta määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä kolme vuorokautta. Useampi tapaus, joissa kyseessä oli huumausaineen käyttörikos lääkkeillä, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä kolme vuorokautta. Muihin kohdistunut väkivalta, joka sisälsi sopimatonta käytöstä toista vankia kohtaan, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä kolme vuorokautta. Useampi tapaus, joissa kyseessä oli poistumislupaehtojen rikkominen, kun vanki ei ollut palannut määräaikaan vankilaan, ja tuotiin poliisin kiinniottama ja päihtyneenä, määrättiin kaikissa kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä neljä vuorokautta.

6.4 Vaasan vankila

Vaasan vankila on 70-paikkainen suljettu vankila. Ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 Vaasan vankilassa määrättiin yhteensä 30 kurinpitorangaistusta. Näistä kurinpitorangaistuksesta 13 määrättiin ehdottomana rangaistuksena ja kahdeksan ehdollisena rangaistuksena. Poliisin tutkittavaksi Vaasan vankilassa siirrettiin yhteensä kolme rikkomusta. Kurinpitorangaistuksista lähes jokainen oli yksinäisyyttä 7 vrk tai alle, yhteensä 24 kappaletta. Näistä ehdollisena määrättiin kahdeksan kappaletta ja ehdottomana 16 kappaletta. Oikeuksien menetystä määrättiin Vaasan vankilassa ainoastaan yhden kerran ehdottomana. Varoituksia Vaasan vankilassa annettiin yhteensä viisi kappaletta. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Rikkomuksia Vaasan vankilassa kirjattiin ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 42. Suurin osa tehdyistä rikkomuksista oli päihderikkomuksia, yhteensä 21 kappaletta. Toiseksi eniten kirjattuja rikkomuksia olivat vankilan järjestyssäännön rikkomiset, yhteensä kahdeksan kappaletta, ja kolmanneksi eniten rikkomuksia olivat luvan tai sijoituksen ehtojen rikkominen sekä karkaaminen, viisi kappaletta. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Vaasan vankilassa määrättiin kurinpitorangaistuksia muun muassa seuraavanlaisista rikkomuksista. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Varoitus: Valtion omaisuuden turmeleminen, josta aiheutui palovaara vangin sellissä.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdollinen): Poistumislupaehtojen rikkominen, jossa vanki palasi vankilaan poistumislupalta humalassa, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä ehdollisena kaksi vuorokautta kahden kuukauden koeajalla. Useampi tapaus vangin itsensä päihdyttämisestä lääkkeellä, joista määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä ehdollisena kolme vuorokautta kahden kuukauden koeajalla. Päihdetestin manipulointi tai sen yrittäminen, jossa kurinpitorangaistuksen mittaamisessa huomioitiin teon tahallisuus, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä ehdollisena kaksi vuorokautta kahden kuukauden koeajalla.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdoton): Useampi tapaus, joissa kyseessä oli vangin poistumislupaehtojen rikkominen jättämällä palaamatta vankilaan, ja joiden ansiosta tehtiin etsintäkuulutus, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä kolme vuorokautta. Itsensä päihdyttäminen lääkkeellä, josta määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä kolme vuorokautta. Huumausaineiden käyttö siviilityöluvalla ollessaan, josta määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä kolme vuorokautta.

6.5 Käyrän vankila

Käyrän vankila on 73-paikkainen avovankila. Käyrän vankilassa määrättiin ajanjaksoilla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 50 kurinpitorangaistusta. Näistä 50 kurinpitorangaistuksesta 35 määrättiin ehdottomana rangaistuksena ja 15 ehdollisena rangaistuksena. Poliisiin tutkittavaksi Käyrän vankilasta ei siirretty yhtään rikkomusta. Käyrän vankilan kurinpitorangaistuksista selkeästi suurin osa oli varoituksia, yhteensä 35 kappaletta. Yksinäisyysrangaistuksiakin määrättiin ainoastaan ehdollisena, 15 kappaletta. Oikeuksien menetyksiä ei määrätty Käyrän vankilassa yhtään. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Käyrän vankilassa kirjattiin ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 64 rikkomusta. Suurin osa Käyrän vankilassa tehdyistä rikkomuksista oli vankilan järjestyssäännön rikkomisia, 22 kappaletta. Toiseksi eniten kirjattuja rikkomuksia olivat luvan tai sijoituksen ehtojen rikkominen sekä karkaaminen, ja kolmanneksi eniten rikkomuksia tehtiin päihteiden käyttöön liittyen, yhteensä 18 kappaletta.

Käyrän vankilassa määrättiin kurinpitorangaistuksia muun muassa seuraavanlaisista rikkomuksista. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Varoitus: Useampi tapaus, jossa kyseessä oli poistumislupaehtojen rikkominen, koska vanki ei palannut ajallaan vankilaan ja oli päihtynyt, lisäksi vanki oli poikennut sovittulta reitiltä. Matkapuhelimen käyttö lupaehtojen vastaisesti avovankilassa. Vanki oli luvattomasti käyttänyt lääkkeitä, ja tietoisesti ottanut lääkettä.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdollinen): Sopimaton käytös henkilökuntaa kohtaa, jossa kurinpitorangaistuksen mittaamisessa huomioitiin aiemmat varoitukset, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä ehdollisena kolme vuorokautta kahden kuukauden koeajalla. Poistumislupaehtojen rikkominen, jossa vanki oli käyttänyt huumeita, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä ehdollisena kolme vuorokautta kolmen kuukauden koeajalla. Vangin itsensä päihdyttäminen vankilassa huumeaineilla määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä ehdollisena kolme vuorokautta kolmen kuukauden koeajalla.

6.6 Satakunnan vankila, Köyliön osasto ja Huittisten osasto

Suljettuja vankipaikkoja on Köyliön osastossa 73 ja avovankilapaikkoja Huittisten osastossa 107. Satakunnan vankilan Köyliön ja Huittisten osastoilla määrättiin ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 122 kurinpitorangaistusta. Näistä 122 kurinpitorangaistuksesta 39 määrättiin Köyliön osastolla ja 83 Huittisten osastolla. Ehdottomana rangaistuksena Köyliön osastolla määrättiin 36 rangaistusta, ja kolme ehdollisena rangaistuksena. Ehdottomana rangaistuksena Huittisten osastolla määrättiin 81 rangaistusta, ja 2 ehdollisena rangaistuksena. Poliisin tutkittavaksi Satakunnan vankilan osastoilla siirrettiin yhteensä 23 rikkomusta. Satakunnan vankilan Köyliön ja Huittisten osastoilla kurinpitorangaistuksesta selkeästi suurin osa oli yksinäisyyttä 7 vrk tai

alle, joita Köyliössä määrättiin yhteensä 29 kappaletta ja Huittisissa 53 kappaletta. Oikeuksien menetyksiä määrättiin Satakunnan vankilan osastoista ainoastaan Huittisissa, neljä kertaa ehdottomana. Varoituksia Satakunnan vankilan Huittisten osastolla annettiin yhteensä kymmenen, ja Köyliön osastolla 26 kappaletta. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Satakunnan vankilan Köyliön ja Huittisten osastoilla kirjattiin ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 194 rikkomusta. Näistä rikkomuksista Köyliön osastolla kirjattiin 58 kappaletta ja Huittisten osastolla 136 kappaletta. Suurin osa Satakunnan vankilassa tehdyistä rikkomuksista oli päihderikkomuksia, yhteensä 68 kappaletta. Näistä päihderikkomuksista Köyliössä tehtiin 27 ja Huittisissa 41. Toiseksi eniten kirjattuja rikkomuksia olivat luvan tai sijoituksen ehtojen rikkominen sekä karkaaminen, yhteensä 46 kappaletta (Köyliö 7 ja Huittinen 39), ja kolmanneksi eniten rikkomuksia, yhteensä 29 kappaletta (Köyliö 4 ja Huittinen 25), liittyi järjestyssääntöjen rikkomisiin.

Satakunnan vankilan Köyliön osastolla määrättiin kurinpitorangaistuksia muun muassa seuraavanlaisista rikkomuksista. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Varoitus: Haitanteko virkamiehelle, jossa vanki alkoi viheltelemään ja huutelemaan vankilan huumekoiraa nimellä, tarkoituksenaan saada koira tulemaan hänen luoksansa. Useampi tapaus, jossa vankia syyllistyi työstä tai muusta toiminnasta kieltäytymiseen. Sopimaton käytös, jossa vanki toi mukanaan keittiöön nuuskaa, ja huuteli epäasiattomasti vartijoille. Luvaton tavaran hallussapito toisen, jossa vangilla oli hallussaan toisen vangin omaisuutta.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdollinen): Haltuun annetun esineen muuttaminen väkivallantekoon, josta kurinpitorangaistuksena määrättiin yksinäisyyttä kolme vuorokautta.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdoton): Useampi tapaus, jossa kyseessä oli poistumislupaehtojen rikkominen, koska vanki ei palannut ajallaan vankilaan, ja käytti huumeita poistumisluvalla. Kurinpitorangaistuksen mittaamisessa huomioitiin vangin halukkuus omatoimisesti selvittää tapahtunutta, ja siksi kurinpitorangaistuksena määrättiin yksinäisyyttä 2-3 vuorokautta. Useampi vangin itsensä päihdyttäminen vankilassa ja poistumisluvalta palatessaan, joista kurinpitorangaistuksena määrättiin yksinäisyyttä 3- 4 vuorokautta. Huumausaineen käyttörikos ennen vangin perhetapaamista, josta

kurinpitorangaistuksena määrättiin yksinäisyyttä neljä vuorokautta. Päihteiden hallussapito, jossa vangilla oli hallussaan kiljua, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä kolme vuorokautta.

Satakunnan vankilan Huittisten osastolla määrättiin kurinpitorangaistuksia muun muassa seuraavanlaisista rikkomuksista. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Varoitus: Useampi tapaus, jossa vanki syyllistyi poistumislupaehtojen rikkomiseen palatessaan myöhässä ja päihtyneenä poistumislualta. Sopimaton käytös, joka sisälsi matkapuhelimen käyttöä lupaehtojen vastaisesti avovankilassa, ja huutelua toiselle vangille. Huumausaineen käyttörikos. Valtion omaisuuden turmeleminen, joka sisälsi sinettien irrottamisen vangin haltuun annetusta omaisuudesta. Siviilityöluvan ehtojen rikkominen. Sopimaton käytös, joka sisälsi sairaanhoitajaan ja lääkäriin kohdistamaa kritiikkiä, ja työn arvostelemista.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdollinen): Poistumislupaehtojen rikkominen, josta kurinpitorangaistuksena määrättiin yksinäisyyttä ehdollisena yksi vuorokausi kolmen kuukauden koeajalla, ja kurinpitorangaistuksen mittaamisessa huomioitiin useampi vastaavanlainen rikkomus samana vuonna.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdoton): Dopingin käyttö, josta kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä kaksi vuorokautta. Useampi tapaus, jossa vanki, jossa vanki palasi päihtyneenä poistumislualta, ja syyllistyi näin poistumislupaehtojen rikkomiseen. Kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä vaihtelevasti 1-2 vuorokautta. Useampi tapaus, joissa vangilla oli hallussaan vankilassa huumausainetta, määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä 3-4 vuorokautta. Poistumislupaehtojen rikkominen, jossa vanki palasi myöhässä 22 tuntia, määrättiin kurinpitorangaistuksen yksinäisyyttä kaksi vuorokautta.

6.7 Vanajan vankila, Vanajan osasto ja Ojoisten osasto

Vanajan vankilan Vanajan osasto on naisvangeille tarkoitettu avovankila. Osastolla on vankipaikkoja 60. Ojoisten osasto on avovankila, jossa on 40 vankipaikkaa miesvangeille. Vanajan vankilan Vanajan ja Ojoisten osastoilla määrättiin ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 44 kurinpitorangaistusta (Vanaja 18 ja Ojoinen 26).

Ehdottomana rangaistuksena Vanajan osastolla määrättiin 13 rangaistusta, ja 5 ehdollisena rangaistuksena. Ehdottomana rangaistuksena Ojoisten osastolla määrättiin 20 rangaistusta, ja kuusi ehdollisena rangaistuksena. Poliisin tutkittavaksi Vanajan vankilan osastoilta siirrettiin ainoastaan yksi rikkomusta. Vanajan vankilan osastojen 44 kurinpitörangaistuksesta selkeästi suurin osa oli varoituksia, yhteensä 26 kappaletta. Varoituksia annettiin Vanajan osastolla yhteensä 11 kappaletta, ja Ojoisten osastolla yhteensä 15 kappaletta. Oikeuksien menetyksiä ei määrätty Vanajan vankilan osastoilla kertaakaan. Yksinäisyysrangaistuksia määrättiin Vanaja osastolla yhteensä seitsemän kappaletta, ja Ojoisten osastolla yhteensä 11 kappaletta. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Vanajan vankilan osastoilla kirjattiin ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 70 rikkomusta. Näistä rikkomuksista Vanajan osastolla kirjattiin 20 kappaletta ja Ojoisten osastolla 50 kappaletta. Suurin osa Vanajan vankilan osastoilla tehdyistä rikkomuksista oli luvan tai sijoituksen ehtojen rikkominen sekä karkaaminen, yhteensä 27 kappaletta. Näistä rikkomuksista Vanajalla tehtiin 20 ja Ojoisilla seitsemän. Toiseksi eniten kirjattuja rikkomuksia olivat järjestyssäännön rikkomiset, yhteensä 25 kappaletta (Vanaja 6 ja Ojoinen 19), ja kolmanneksi eniten rikkomuksia, yhteensä 7 kappaletta (Vanaja 2 ja Ojoinen 5), liittyi päihderikkomuksiin.

Ojoisten osastolla määrättiin kurinpitörangaistuksia muun muassa seuraavanlaisista rikkomuksista. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Varoitus: Sähköistä valvontaa koskevien määräysten rikkominen, jossa vanki ei kantanut valvontalaitteita mukanaan, ja syyllistyi näin siviilityöluvan ehtojen rikkomiseen. Useampi tapaus, joissa vanki syyllistyi poistumislupaehtojen rikkomiseen ollessaan päihtyneenä poistumisluvalla.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdollinen): Yhteinen rangaistus yksinäisyyttä ehdollisena kaksi vuorokautta kolmen kuukauden koeajalla vahingonteosta ja laittomasta uhkauksesta oppilaitoksessa.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdoton): Huumausaineen käyttörikos vankilassa, josta määrättiin kurinpitörangaistuksena yksinäisyyttä kolme vuorokautta.

Vanajan osastolla määrättiin kurinpitorangeistuksia muun muassa seuraavanlaisista rikkomuksista. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Varoitus: Useampi tapaus, joissa vanki syyllistyi poistumislupaehtojen rikkomiseen ollessaan päihtyneenä poistumisluvalla. Sopimaton käytös toisia vankeja kohtaan, joka sisälsi asiatonta huutelua.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdoton): Huumausaineen käyttörikos vankilassa, josta määrättiin kurinpitorangeistuksena yksinäisyyttä kolme vuorokautta.

6.8 Vilppulan vankila

Vilppulan vankila on 73-paikkainen avovankila. Vilppulan vankilassa määrättiin ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 43 kurinpitorangeistusta. Näistä kurinpitorangeistuksista 25 määrättiin ehdottomana rangaistuksena, ja 18 ehdollisena rangaistuksena. Poliisin tutkittavaksi Vilppulan vankilassa siirrettiin yksi rikkomus. Vilppulan vankilan 43 kurinpitorangeistuksesta selkeästi suurin osa oli yksinäisyyttä 7 vrk tai alle, yhteensä 29 kappaletta. Näistä ehdollisena määrättiin 18 kappaletta ja ehdottomana 11 kappaletta. Oikeuksien menetystä määrättiin Vilppulan vankilassa ainoastaan 4 kertaa ehdottomana. Varoituksia Vilppulan vankilassa annettiin yhteensä kymmenen kappaletta. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Vilppulan vankilassa kirjattiin ajanjaksolla 1.1.2018–31.12.2018 yhteensä 66 rikkomusta. Suurin osa Vilppulan vankilassa tehdyistä rikkomuksista oli päihderikkomuksia, yhteensä 29 kappaletta. Toiseksi eniten kirjattuja rikkomuksia oli luvan tai sijoituksen ehtojen rikkominen sekä karkaaminen, yhteensä 23 kappaletta, ja kolmanneksi eniten rikkomuksia kohdistui hallussapitoon, yhteensä kuusi kappaletta.

Vilppulan vankilassa määrättiin kurinpitorangaistuksia muun muassa seuraavanlaisista rikkomuksista. (Vankitietojärjestelmä Vati)

Varoitus: Useampi tapaus, joissa kyseessä oli vangin itsensä päihdyttäminen poistumisluvan aikana, ja näin vangin syyllistyminen poistumislupaehtojen rikkomiseen. Tämän lisäksi varoituksia annettiin sopimattomasta käytöksestä henkilökuntaa kohtaan.

Oikeuksien menetys (ehdoton): Matkapuhelimen käyttö lupaehtojen vastaisesti avovankilassa, josta kurinpitorangaistuksena määrättiin oman puhelimen käyttöoikeuden menetys neljän vuorokauden ajaksi.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdollinen): Dopingin käyttö. Sähköistä valvontaa koskevien määräysten rikkominen, josta kurinpitorangaistuksena määrättiin yksinäisyyttä ehdollisena kolme vuorokautta kolmen kuukauden koeajalla. Poistumislupaehtojen rikkominen, josta kurinpitorangaistuksena määrättiin yksinäisyyttä ehdollisena yksi vuorokausi yhden kuukauden koeajalla. Itsensä päihdyttäminen vankilassa perhetaapaamisen yhteydessä, josta kurinpitorangaistuksena määrättiin yksinäisyyttä ehdollisena kaksi vuorokautta yhden kuukauden koeajalla, ja useampi tapaus, joissa kyseessä huumausaineen käyttörikos vankilassa, josta keskimääräisenä kurinpitorangaistuksena määrättiin yksinäisyyttä ehdollisena kolme vuorokautta kolmen kuukauden koeajalla.

Yksinäisyys 7 vrk tai alle (ehdoton): Yritys kuljettaa tavaroita vankilaan tarkastusta välttämättä, ja näin syyllistyminen luvattoman tavaran hallussapitoon, josta määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä yksi vuorokausi. Vanki jätti palaamatta poistumislupalta, jonka johdosta tehtiin etsintäkuulutus, ja määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä kolme vuorokautta.

7 LOPPUTULOKSET

Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloissa yleisimpänä rikkomuksena oli päihderikkomukset, joita kirjattiin yhteensä 283 kappaletta. Näistä päihderikkomuksista 179 kappaletta kirjattiin suljetuissa vankiloissa ja 104 kappaletta kirjattiin avovankiloissa. Päihderikkomusten jälkeen toiseksi suurin osa rikosseuraamusalueella kirjatuista rikkomuksista oli luvan tai sijoituksen ehtojen rikkominen sekä karkaaminen, joita kirjattiin yhteensä 134 kappaletta, joista 19 kappaletta kirjattiin suljetuissa vankiloissa ja 115 kappaletta avovankiloissa. Kolmanneksi eniten rikkomuksia kirjattiin erilaisista järjestyssääntöjen rikkomisista, joita oli Länsi-Suomen rikosseuraamusalueella yhteensä 121 kappaletta. Näistä 40 kappaletta kirjattiin suljetuissa vankiloissa ja 81 kappaletta avovankiloissa. Päihderikkomusten suuresta määrästä suhteessa Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen muihin kirjattuihin rikkomuksiin voidaan päätellä päihteiden olevan suuri ongelma rikosseuraamusalueen kaikissa vankiloissa. Erityisesti Satakunnan vankilan Köyliön osasto erottui juuri siitä syystä, että siellä oli paljon tapauksia, joissa vanki oli syyllistynyt itsensä päihdyttämiseen vankilassa.

Kun tarkastellaan Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloissa määrättyjä kurinpitorangaistuksia suhteutettuna vankipaikkoihin, eniten kurinpitorangaistuksia määrättiin Hämeenlinnan vankilassa, 1,3 kappaletta vankia kohden. Toiseksi eniten kurinpitorangaistuksia suhteessa vankipaikkoihin määrättiin Satakunnan vankilan Huittisten osastolla, 0,7 kappaletta vankia kohden. Kolmanneksi eniten Käyrän vankilassa ja Vanajan vankilan Ojoisten osastolla, joissa molemmissa määrättiin 0,6 kurinpitorangaistusta vankia kohden. Kurinpitorangaistuksia suhteessa vankilan vankipaikkoihin määrättiin vähiten Turun vankilassa, 0,2 kappaletta vankia kohden.

Länsi-Suomen rikosseuraamusalueella kovimpia rangaistuksia annettiin Satakunnan vankilan Huittisten osastolla, jossa määrättiin kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä ehdottomana 7 vuorokautta tai alle yhteensä 51 kappaletta. Lievimmin kurinpitorangaistuksia annettiin Käyrän vankilassa, jossa määrättiin varoituksia yhteensä 35 kappaletta. Vaikka Satakunnan vankilan Huittisten osasto ja Käyrän vankila ovat molemmat avovankiloita, voidaan tarkastelun perusteella kuitenkin todeta, että Länsi-

Suomen rikosseuraamusalueella määrättiin ankarimpia kurinpitorangeistuksia, eli yksinäisyyttä 7 vuorokautta tai alle, eniten suljetuissa vankiloissa.

Vankitietojärjestelmässä (Vati) tehdyn analyysin perusteella voidaan havaita, että kurinpitorangeistusten mittaamiset eivät ole yhdenvertaisia Länsi-Suomen rikosseuraamusalueella olevien vankiloiden välillä, mutta noudattavat kuitenkin Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön antamaa ohjeistusta eri kurinpitorangeistusten määrittämisestä Suomen vankiloissa. Tarkasteltuani vuoden 2018 Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloissa määrättyjen kurinpitorangeistusten mittaamisia, en havainnut yhdessäkään tapauksessa, että Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön laatimassa ohjeessa olevan rangaistusasteikkotaulukon maksimirangaistuksia olisi ylitetty. Määrätyt kurinpitorangeistukset sijoittuivat aina jokaisen rikkomuksen kohdalla rangaistusasteikossa määritettyjen minimi- ja maksimirangaistusten välille.

Vankitietojärjestelmässä tehdyn tarkastelun perusteella epäyhdenvertaisesta kurinpitorangeistuksen mittaamisesta eri vankiloiden välillä on esimerkiksi se, että Vanajan vankilan Ojoisten ja Vanajan osastolla, sekä Käyrän vankilassa määrättiin kurinpitorangeistuksena paljon varoituksia poistumislupaehtojen rikkomisista, vaikka useammassa tapauksessa vanki oli palannut poistumisluvulta myöhässä ja päihtyneenä. Satakunnan vankilan Huittisten osastolla, Kylmäkosken vankilassa ja Vaasan vankilassa vastaavanlaisista vangin poistumislupaehtojen rikkomisesta määrättiin useammassa tapauksessa kurinpitorangeistuksena yksinäisyyttä 7 vuorokautta tai alle joko ehdollisena tai ehdottomana. Vilppulan, Turun ja Hämeenlinnan vankiloissa määrättiin puolestaan muista Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloista poiketen kurinpitorangeistuksena oikeuksien menetys. Esimerkiksi Vilppulan vankilassa oli tapaus, jossa vanki oli käyttänyt matkapuhelinta lupaehtojen vastaisesti, ja siitä hänelle määrättiin oikeuksien menetyksenä oman puhelimen käyttöoikeuden rajoitusta neljän vuorokauden ajaksi. Vastaavanlaisesta rikkomuksesta annettiin Käyrän vankilassa ainoastaan varoitus.

Tarkasteltuani eri kurinpitorangeistusten mittaamiseen vaikuttavia tekijöitä tulin siihen lopputulokseen, että niissä tapauksissa, joissa kurinpitorangeistusta joko lievennettiin tai kovennettiin, käytettiin toimivasti perusteluina Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön antaman ohjeistuksen mukaisia tekijöitä. Yhtenä

huomionarvoisena koventavana tekijänä kurinpitorangaistuksen mittaamisessa havaitsin olevan se, että jos vanki oli syyllistynyt sopimattomaan käytökseen vankilan omaa hoitohenkilökuntaa kohtaan.

Vankitietojärjestelmässä tehdyn tarkastelun perusteella havaitsin sen, että myöskään yhtenäistä käytäntöä kurinpitorangaistusten kirjaamisissa vankitietojärjestelmään vankiloiden välillä ei ole. Tässä suhteessa Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloissa ei oltu toimittu Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön antaman ohjeistuksen mukaisesti. Kurinpitorangaistusten päätökset itsessään olivat kyllä perusteltu kaikissa kirjauksissa, ja oli myös mainittu ne tekijät, jotka vaikuttivat kurinpitorangaistuksen mittaamisessa lieventävänä tai koventavana seikkana, mutta esimerkiksi Satakunnan vankilan Huittisten osastolla ei oltu kirjattu ollenkaan koeaikaa niissä tapauksissa, kun vangille oli määrätty kurinpitorangaistuksena yksinäisyyttä ehdollisena. Turun vankilassa oli puolestaan toimittu päinvastaisesti, ja kirjattu vankitietojärjestelmään ainoastaan koeaika, mutta ei ehdollisen yksinäisyysrangaistuksen kestoa päivissä.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Lähtökohtaisesti vankiloissa määrättävien kurinpitorangaistusten tulisi olla oikeudenmukaisia ja tasa-arvoisia eri vankien välillä. Oikeudenmukaisuus ja tasa-arvoisuus ovat myös Rikosseuraamuslaitoksen strategian mukaisia arvoja, joita tulisi noudattaa ja kunnioittaa aina rikosseuraamusalan eri virkatehtävissä, erityisesti vankeja koskevia päätöksiä tehdessä. Lisäksi yhdenvertaisella ja selkeästi ymmärrettävällä kurinpitorangaistuskäytännöllä luodaan uskottava kuva yhtenäisestä organisaatiosta, kuten tässä tapauksessa Rikosseuraamuslaitoksesta, jossa työskentelevät virkamiehet toimivat Rikosseuraamuslaitoksen strategisten arvojen ja ohjeiden mukaisesti. Vankeuslaissa on mielestäni määritelty varsin kattavasti kurinpitorangaistusprosessin eri osa-alueet toimintatapoineen ja toimintaohjeineen. Vankeuslain lisäksi Rikosseuraamuslaitoksen antamat ohjeet ja määräykset täydentävät ja tarkentavat vankiloiden virkamiesten toimintaa.

Kurinpitorangaistuksiin liittyvä muutoksenhaku on mielestäni kirjattu vankeuslakiin selkeästi. Tämän lisäksi vankeuslaissa edellytetään, että kurinpitorangaistuksia ei tule määrätä liian kaavamaisesti, vaan kurinpitorangaistusta määrätessä tulee ottaa huomioon erilaisia seikkoja, kuten esimerkiksi vangin tekemien rikkomusten historia, rikkomusten laatu, tahallisuus ja suunnitelmallisuus, erilaiset lieventävät ja koventavat seikat vangin toiminnassa sekä vangin terveydentila. Kurinpitorangaistukset on perusteltu avoimesti vankitietojärjestelmään tehdyissä päätösten kirjauksissa, mikä tekee kurinpitokäytännöistä läpinäkyviä ja selkeästi ymmärrettäviä.

Eri vankiloiden keskenään poikkeavia kurinpitokäytäntöjä ei kuitenkaan mielestäni voi laittaa paremmuusjärjestykseen. Vankiloiden erilaiset kurinpitokäytännöt johtuvat pääosin siitä, koska vankilan johtajalla on päätösvalta kurinpitorangaistuksia määrätessä, ja eri vankiloiden johtajilla on toisistaan poikkeavia näkemyseroja eri rikkomusten vakavuudesta, sekä lisäksi kukin vankilan johtaja omalla tahollaan edustaa erilaisia arvoja. Lisäksi eroavaisuuksia selittänee se, että esimerkiksi Turun vankilan suljetummat olosuhteet itsessään estävät järjestysrikkomuksiin syyllistymistä. Suljetuissa

vankiloissa myös myönnetään muun muassa poistumislupia avovankiloita vähemmän, jolloin niihin liittyviä rikkomuksiakin on vähemmän.

Opinnäytetyötä tehdessäni oli mielestäni mielenkiintoista havaita, että vaikka vankiloiden johtajilla on itsenäinen päätävävalta kurinpitoasioissa, noudattivat päätösten perustelut täysin vankeuslakia, ja niissä oltiin toimittu valtaosin Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön antaman ohjeistuksen mukaisesti. Yhteenvetona voin todeta, että riittävän laadukkaalla alakohtaisella koulutuksella, toimivalla keskustelukulttuurilla ja Keskushallintoyksikkömme ohjeistuksilla on mielestäni suurin, ja merkittävin vaikutus siihen miten kurinpitokäytännöistä eri vankiloissa saataisiin keskenään yhdenvertaisia, oikeudenmukaisia ja tasa-arvoisia.

Opinnäytetyössäni pyrin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- Ovatko kurinpitorangeistusten mittaamiskäytännöt yhteneväiset Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloissa? (Suhteutettuna Rise Kehän antamaan ohjeistukseen kurinpitorangeistusten määräämisestä.)
- Mitkä tekijät selittävät näitä mahdollisia eroavaisuuksia? Onko tietyistä rikkomuksista annettu tietyissä vankiloissa kovempia kurinpitorangeistuksia kuin toisissa?

Opinnäytetyön aihevalinta oli alusta asti itseäni kiinnostava, ja muutin kurinpitorangeistusten suhteen tarkasteltavaa vuotta vuoteen 2018, sillä rikosseuraamusalalla tuli Vankeuslakiin muutos vuonna 2015. Opinnäytetyössäni empiirisen tutkimuksen tekeminen oli mielestäni varsin ongelmatonta, sillä vankitietojärjestelmästä sai laajasti hankittua tietoa Länsi-Suomen rikosseuraamusalueella määrättyistä kurinpitorangeistuksista ja niiden määristä. Keskushallintoyksiköstä saamani tutkimuslupa mahdollista vankitietojärjestelmän laajan käytön. Haastavinta opinnäytetyön teossa oli Rikosseuraamuslaitoksen omilta verkkosivuilta saatavien ohjeistusten etsintä, sillä verkkosivut ovat mielestäni hyvin epäkäytännölliset käyttää. Omasta mielestäni saavutin hyvin tavoitteeni tutkimustuloksissa ja opinnäytetyön ongelman selvittämisessä, ja sain tutkimustulosten pohjalta vastattua kaikkiin opinnäytetyölleni asetettuihin kysymyksiin.

LÄHTEET

HE 45/2014 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle vankeutta ja tutkintavankeutta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uud. p. Helsinki: Tammi.

Husa, J., Mutanen, A. & Pohjalainen, T. 2008. Kirjoitetaan juridiikkaa. Helsinki: Talentum.

Myhrberg, P. 2007. Vangin asema ja valvonta. Rikosseuraamusalan koulutuskeskus.

Rikoslaki 19.12.1889/39.

Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksikön ohje 3/004/2014.

Rikosseuraamuslaitoksen www-sivut 2019. Viitattu 15.10.2019. <https://www.rikosseuraamus.fi>

Vankeuslaki 23.9.2005/767 muutoksineen.

Vankitietojärjestelmä (Vati)